

MEDENİYETİ DÜNYAYA TÜRKLER Mİ YAYDI?

Türk çocuğu tarihini kendi kaynaklarından öğrenmeli.

Gürbüz MIZRAK

İLETİŞİM

Gürbüz Mızrak

Cep: 0532 774 54 50

E-posta: grmizrak@gmail.com

ISBN: 978-605-70524-8-3

Bu kitabın tüm hakları yazarına aittir.

MEDENİYETİ DÜNYAYA TÜRKLER Mİ YAYDI?

Gürbüz MIZRAK

ISBN: 978-605-70524-8-3

ANKARA, Kasım/2024

İstiklal Harbi ve sonrasında savaş meydanlarında ve konferans masalarında elde edilen başarıları, manevi alanda yapılacak çalışmalarla takviye etmek gerekiyordu. Türkiye Cumhuriyetini kuran, uzun ve şerefli bir geçmişe sahip bu millet geçmişine uygun tarih anlayışına kavuşmalıydı. Bu nedenle Atatürk'ün önermesi ile aleyhimize kullanılan ve tahrif edilmiş tarih anlayışına karşı milli tarihimizin gün ışığına çıkarma çalışmaları başlatıldı.

Bu yayın Atatürk dönemi ortaya atılan Türk Tarih Tezi'ni ve bunu destekleyen kaynaklardan alınan bilgileri ihtiva etmektedir.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	2
ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK TARİH TEZİ	7
TÜRK TARİH TEZİ'Nİ DESTELEYEN KAYNAKLAR	19
DİNİN YOZLAŞTIRILMASI.....	31
ARAP İSLAM MEDENİYETİ Mİ?	37
AVRUPALILARIN AYDINLANMA KAYNAĞI	51
İSLAM COGRAFYASINDA BİLİMDEN UZAKLAŞMA.....	62
TÜRKLERİN BATI KAMUOYUNDA DÜŞMANLAŞTIRILMASI	67
SON SÖZ.....	75
KAYNAKLAR	79
DİZİN.....	84

TEŞEKKÜR

Bu yayının hazırlanmasında değerli dostum Orhan Dündar'ın makalelerinden çokça yararlanılmış ve alıntılar yapılmıştır. Kendisine teşekkür ederim.

GİRİŞ

Murad Adji'ye göre Türkler Dünyada tek Tanrı inancı ile akılcı bir yaşam tarzının sentezinden oluşan bir sistemi kurup uygulayan ilk millettir. Bu konuda Altay halkının bu senteze nasıl ulaştığı şöyle anlatılır. "Göklerde birçok değerli maden yataklarının sahibi Tanrı, insanlara cevheri eritip, demir elde etme yeteneği bağışladı; halk da O'na ibadet etmeye başladı. Bu anlayış zemininde gelişen hayat tarzı zamanla olgunlaştı, ahlaki temel değerlerini de oluşturdu. Tanrı her şeyin üzerinde; iyiliğin ve kötülüğün, bolluğun ve darlığın ancak kendisinden geldiği; her şeye hâkim ve yüce bilgelikte olarak kabullenildi."

Resim 1: Türk destan ve efsanelerinde demire önemli ölçüde yer verilir.

Bu anlatımdaki "demiri elde etme yeteneği" bilim, "göklerdeki tanrı" da tek tanrı inancı olarak algılandı. Bilim ve tek tanrı inancının ayrılmaz bütünü olan kadim Türk medeni-

yeti bu merhalelerle oluştu, eskiçağlarda insanlığın kurduğu ilk kùltùrler arasında çok özel ve önemli yerini aldı.

Kuran'da Hadid suresinin 25. ayetinde de demir benzer şekilde vurgulanmaktadır. Ayet mealen; *"...Bir de demiri indirdik ki onda büyük bir güç insanlar için yararlar var..."* Ayetin tefsirinde *"hem güç sembolü olan hem de insanlara çeşitli faydalar sağlayan demirin bir nimet olarak yaratıldığı, Yaratıcının insana onu kullanabilme yeteneği ilham ettiği"* yorumu yapılmaktadır [1].

Murad Adji (2019)'ye göre, Türkler Tek Tanrı inancına ilk ulaşan millet olup, demiri Tanrının bir nimeti olarak algılamışlardı. Altay halkı demir çağını başlatmışlar, demir işleme fırını keşfetmişlerdi. Metal işleme tekniğine sahip olanlarının toplumlarında önemli bir yeri vardı. Bu husustaki bilgiler babadan oğula geçerdi. Kılıç, mızrak ve hançeri ilk yapanlardı. Sonraları zinciri, zırhı ve sivri miğferi yapmayı başarmışlardı. Tarımda demirden yapılmış kürekleri ve orakları kullanmaya başladılar. Demir işleme fırını için geliştirdikleri tuğladan konutlar ve savunma duvarları yaptılar.

Türkler atı ehlileştirmişler; ilk dizgini, üzengili eyeri ve koşum takımları icat etmişlerdi. Biniciliğe uygun yeni giysiler ürettiler. Altay'da geniş pantolonlar, botlar, kapüşonlar, kaftanlar ve daha birçok şey ortaya çıktı. At ile uzak mesafelere ulaşmaları mümkün olmuştu. Komşu ülkeleri kolayca fetih ettiler.

[1] <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Had%C3%AEd-suresi/5097/22-25-ayet-tefsiri>

Arkeolojik buluntular ahşap yapıların ilk kez Altay'da olduğunu, Türk mimarisinin bir ağacın dalları gibi gelişip büyüdüğünü göstermektedir. Yine evlerin içindeki soba bir Türk icadıydı. Büyük Bozkır'da zanaatkarlar, kuyumcular, dokumacılar, terziiler, halıacılar, demirciler, porselenle uğraşan çömlekçiler ve diğer ustalar ile bunların yaşadığı şehirler oluşmuştu.

Sahip oldukları inanç sistemi ve medeniyet ayrılmaz bir bütün olarak Türklerin kuraklık nedeniyle Orta Asya'dan Göçü'ne eşlik etmişler; Kuzey Hindistan'a, İran'a, daha sonra Avrupa'ya; Don, Dinyeper ve Ren Havzası'na ulaşmış, her yerde görülmüştür. Oralarda Türk uygarlığı zorla değil benimsenerek kabullenilmiş, yerel kültürler ve inanç sistemleri üzerinde etkili olmuştur. Grekler bu kaynaktan gelen ve Gök Tanrı inancıyla yaşayanlara "hanifler" adını vermişlerdir. Avrupalılara da yeni metalurji teknolojilerini öğreten Türklerdi. Yine Avrupalı erkeklere etek yerine pantolon giymeyi de...

Merhum **Servet Somuncuoğlu**'na (2011) göre; Batının nezdinde çoban, atlı ve göçebe olarak tanımlanan Türkler coğrafik olarak yakınlarındaki diğer kültürlerle rağmen varlıklarını kesintisiz olarak devam ettirmiştir. Bunun kanıtları ise insanlığın ilk bilinenlerinden Gök Tanrı dininin mabetlerinden biri olan **Saymalı Taş**'ta bir uzman ekibin yaklaşık 5 yıl süren çalışmalarıyla ortaya konmuştur. Farklı alanlarda çok sayıda kaya resmi, eski kurgan (Türk mezarı) ve yazıt, Türklerin;

- Kendilerine ait alfabesi olan entelektüel milletlerden biri olduklarını;

- Dünya evrensel kültürüne olağanüstü katkılarını;
- Tarihin en eski çağlarından beri Anadolu'ya gelip gittiklerini Anadolu'da M.Ö 3000 yılından beri varlıklarının belgelendiğini

göstermektedir.

Günümüzde Batı geleneksel Türk karşıtlığı çerçevesinde;

- 1774'ten beri Türkleri kültür, uygarlık, tarih ve insanlık dışına iterek; eski çağ kültürlerine dair 5 büyük kültürü (Çin, Hint, Mısır, Yunan ve Mezopotamya) sayarken, Türk kültürünü göz ardı etmekte;
- Türk tarihini Asya'da, M.Ö 220'de Hun İmparatorluğu ile başlatıp, Türklerin tarihte geç kaldıklarını kafalara yerleştirme amaçlı propagandayı sürdürmekte;
- Anadolu'da aslında Türk olanı, Yunan veya Frig olarak empoze etmekte;
- Anadolu'nun kadim halklarının Türkler olmadığını, Türklerin Anadolu'ya ilk defa 1071'de geldiklerini inatla iddia etmektedir.

Bu yapay tarih, Batının çıkarlarına uygun olarak kaleme alınmış ve bizim akademisyenlerimiz tarafından da bilimsel şüpheyile incelenmeden kabul edilmiştir. Bu anlayışa ilk başkaldıran Atatürk olmuştur.

Atatürk'ün kütüphanesindeki 4.289 eserden 885 tanesi tarih kitabıdır. Yaklaşık yüz çeşit konu içinde tarih kitaplarının bu sayıda olması, Atatürk'ün tarihe olan ilgisi hakkında açık bir bilgi vermektedir. Ulu Önder fazla sayıda kitabı incelemiş, Orta Asya'da bir Anayurt olduğuna ve bunun tarihinin çok eskilere dayandığına, Anadolu'nun en

aşağı 5.000 - 7.000 yıl öncesinden beri TÜRK YURDU olduğuna işaret etmiştir. Atatürk'ün teşvikiyle, uzmanlardan oluşan bir heyetin yaptığı geniş kapsamlı araştırmalar sonucunda tarih tezimiz oluşturulmuştur.

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK TARİH TEZİ

Cumhuriyet öncesinde aydınların çoğu, Avrupalı tarihçilerin Türk tarihi hakkındaki fikir ve kanaatlerini incelemeden aynen benimsemiş; bu hususta batılılarca empoze edilen enformasyon kamuoyumuzda yerleşmeye başlamıştı. İlave olarak XVIII. yüzyıldan itibaren Batı medeniyetinin üstünlüğüne duyulan hayranlığın da etkisiyle toplumda bir aşağılık kompleksi de yerleşmişti. Batılı emperyalistler Türklerin;

- Sarı ırka mensup ve Avrupalılara göre ikinci dereceden bir insan tipi oldukları [²], medeni kabiliyetten mahrum ve hiçbir medeni eser yaratmadıkları;
- Kurmuş oldukları ordularla yerleşik medeniyetler için her zaman bir tehlike kaynağı, barbar ve göçebe topluluklar oldukları;
- Bundan dolayı Avrupa'dan Asya'ya kovulmaları gerektiği

tezlerini yaymaktaydılar.

Nitekim Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nı kaybetmesinden sonra, asırlarca Türk yurdu olan topraklar üzerinde hak iddiasında bulunmuşlar; Batı Anadolu'nun ve Trakya'nın Yunanlıların, Güney Anadolu'nun İtalyanların, Doğu Anadolu'nun Ermenilerin, Doğu Karadeniz'in Pontus kalıntısı Rumların atalarına ait olduğunu ileri sürmüşlerdi. Sevr Antlaşmasının şartlarını (**Harita 1**) da bu yanlış ve

[²] Batılılar insanları beyaz, sarı ve siyah ırklar olmak üzere üç grupta sınıfladılar. Kendilerini dâhil ettikleri beyaz ırkı üstün, sarı ırkı ikinci derece ve siyah ırkı da en geri olarak tarif etmişler; Türk'leri de sarı ırk grubunda göstermişlerdi.

tahrif edilmiş tarih bilgisi üzerine dayandırarak hazırlamıştılar.

Harita 1: Sevr Antlaşması'na göre emperyalistler tarafından Türk topraklarının paylaşım planı.

İstiklal Harbi ve sonrasında savaş meydanlarında ve konferans masalarında elde edilen başarıları, manevi alanda yapılacak çalışmalarla takviye etmek gerekiyordu. Türkiye Cumhuriyetini kuran, uzun ve şerefli bir geçmişe sahip bu millet geçmişine uygun tarih anlayışına kavuşmalıydı. Bu nedenle Atatürk'ün önermesi ile aleyhimize kullanılan ve tahrif edilmiş tarih anlayışına karşı milli tarihimizin gün ışığına çıkarma çalışmaları başlatıldı:

- İlk Milli Eğitim Bakanı Rıza Nur tarafından görevi Anadolu'daki Türk eserlerini araştırmak, ortaya koymak ve bunları Türk ve dünya kamuoyuna tanıtmak olan Türk Asar-ı Atıkası Dairesi (Türk Eski Eserleri Dairesi) kuruldu.

Resim 2: Türk çocuğu tarihini kendi kaynaklarından öğrenmeli.

Görevlendirilen bazı Bakanlar, milletvekilleri, profesörler ve öğretmenler tarih konuları üzerinde çalışmalarını başlattılar. Yürütülen çalışmalarda çeşitli kaynaklardan temin edilen literatür tercüme edildi ve özetleri çıkarıldı, hazırlanan raporlar Atatürk'e sunuldu. Bu arada "**Turanî Avrupa Tarih Tezi**"nden [3] de yararlanıldı.

[3] **Turanî Avrupa Tarih Tezi** 1800'lerde Avrupalı bilginlerce kazı bulgularıyla ve bilimsel kanıtlarla oluşturulmuştu. Bu tezi destekleyen, James Fergusson'un 1872 yılında çıkarttığı "Tüm Ülkelerdeki Doğal Taş Anıtlar" (Rude Stone Monuments In All Countries) adlı yayında Turan/Türk uygarlığının bütün dünyaya nasıl yayıldığı anlatılıyordu. Bu teze göre Turanlıla-

Böylece Türk tarihi üzerinde geniş çaplı bir araştırma başlatılmış oldu. 23 Nisan 1930 tarihinde toplanan Türk Ocakları Kurultayında, Atatürk'ün direktifiyle "Türk Ocakları Türk Tarihi Tetkik Heyeti"nin kurulması kararlaştırıldı. Heyet ilk işi olarak uzmanlardan oluşan bir komisyona *Türk Tarihinin Ana Hatları* adlı kitabı hazırlattı.

Resim 3: *Yabancı tarihçilerin Türk milletini küçük düşüren haksız iddialarına bilimsel araştırmalarla cevap verilmelidir. Bu amaçla Türk Tarih Kurumu kuruldu.*

rın/Türklerin 6000 yıldan beri Avrupa'da buldukları ve birçok Avrupalının atası olduğu ileri sürülmekteydi. Bilimsel kanıtların; Turanlıların kendi gelişmiş uygarlıklarını ve inançlarını binlerce yıl önce Orta Doğu, Kuzey Afrika, Avrupa ve Amerika kıtası dâhil bütün dünyaya yaydıkları ifade ediliyordu. O dönem Avrupa'da Turanî Avrupa Tarih Tezi kabul görmüştü. Avrupalıların bu tezi inkâr etmeleri ise emperyalist/ Hıristiyan amaçlarını gerçekleştirmek için Osmanlı Devleti'ni yıkmaya karar vermeleri ile başlamıştır. [Cengiz Özakıncı (2010), Orhan Dündar (2021)].

Atatürk'ün önderliğinde yürütülen çalışmalarda Türk tarihi araştırmaları arkeolojik ve antropolojik bulguların dilbilimi ile de desteklenmesi suretiyle, teorik görüşlerin doğrulanması imkânına kavuşulmuştur. Yapılan araştırmaların sonuçları, 1932 yılında I. Türk Tarih Kongresi'nde Türk bilim çevrelerine ve kamuoyuna, 1937 yılında II. Türk Tarih Kongresi'nde de dünya bilim çevreleri ve dünya kamuoyuna sunuldu. Türk Tarih Tezine göre:

- İnsanlığın kültür beşiği Türklerin Ana Yurdu, Orta Asya'dır.
- İnsanlar yazıyı maden devrinde bulmuştur. Ancak, yazı insanların yaşadığı her bölgede aynı zamanda gerçekleştirilmemiştir.
- İnsanlık tarihî devirleri aynı anda yaşamamıştır. Orta Asya'da Türkler yontma taş devrini MÖ 12.000 yıllarında yaşarken, Avrupa bunu 5.000 yıl sonra yaşamıştır.
- IV. Zaman'ın Paleolitik devrinde dünyanın verimli birçok bölgelerinde (Afrika, Avrupa) dolikosefal tipi insanlar vardı. Bu insanlara sadece Orta Asya'da rastlanmamıştır. Bu dönemde Orta Asya'da neolitik devreye erişmiş insan tipi olarak brakisefaller görülmekteydi. Mezolitik devirde ise Çin, Hint, Hindin ve Avrupa'da hem dolikosefal hem brakisefal hem de ikisinin karışımı olan mezosefal tipi insanlar vardı. Bu karışım, brakisefal insanların esas yurtları olan Orta Asya'dan çıkarak dünyanın dört bir yanına dağılmalarıyla olmuştu.
- Türklerin atası olan beyaz tenli insanlar, iklimin değişmesi sonucunda yurtlarını terk ederek doğu, batı ve güney yönlerinde göç etmek zorunda kalmışlardı. MÖ

6000–5000 yıllarında başlayan göçler, hep birden değil, art arda dalgalar halinde olmuştur.

- Türkler, geliştirmiş oldukları yüksek medeniyeti ve bu medeniyetin unsurlarını gittikleri yerlere beraberlerinde götürdüler. Bunlar arasında
 - ✓ tahıl tarımı,
 - ✓ evcil hayvanlar,
 - ✓ tekerlek,
 - ✓ su üzerinde ulaşım,
 - ✓ madencilik en önemlileriydi.

Bu maddi medeniyet unsurlarıyla birlikte bunların isimleri de daha doğrusu Türk dili de götürülmüştü.

- Böylece dünya kültür ve medeniyetinin yaratıcısı olan Türklerin göçleri sonucunda, insanlık tarihinde köklü bir sosyal değişim meydana gelmiştir. Türkler bu hareketleriyle dünya kültür ve medeniyetinin kurucuları olmakla kalmamışlar, aynı zamanda bu kültür ve medeniyeti dünyaya yaymışlardır.

Yapılan yayınlarda şu bilgiler verilmiştir: Son buzul çağından önce Türk Anayurdunda şimdi yerlerini çöllerin, kumsalların, bozkırların, bataklıkların, sığ göllerin aldığı büyük bir içdeniz vardı. Kafkas dağlarından Tanrı dağlarına ve oradan Gobi çölü boyunca doğuya uzanan bu kadim Türk Denizi, saydığımız ulu dağları örten buzulların verdiği sularla besleniyordu. Coğrafya çok mümbitti [4].

[4] Moğolistan'da o dönemlerde Resim 4'de verilen hayvanların olması bu görüşü desteklemektedir.

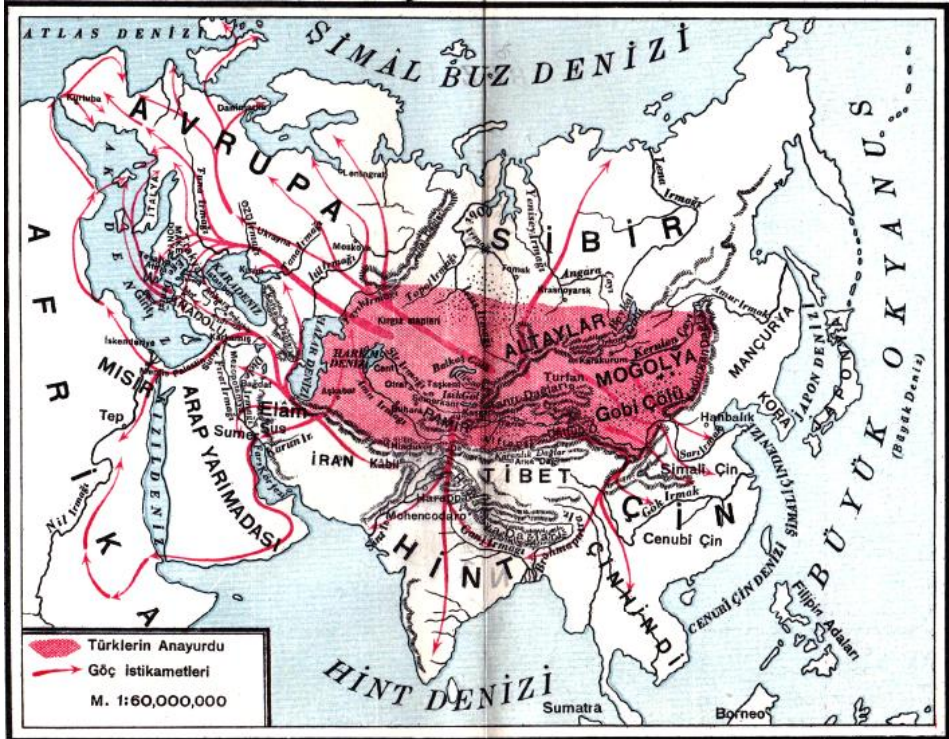

Resim 4: Eski dönemlerde Moğolistan coğrafyasında yaşamış olan hayvanlara ait resim ve maketler [**Moğolistan tarih müzesi**. Kaynak: **Kadir Tosun** (2012)].

Türkler burada tabiatın elverişli şartları içinde yaşıyorlardı. İlk medeniyetlerin gür filizleri bu denizlerin kıyılarında ve bunlara dökülen derin ırmakların şirin ve feyizli vadilerin de fişkirmiştir.

Dünyanın başka yerlerinde, insanlar, daha kaya ve ağaç kovuklarında yaşarken; Türk, çok elverişli yaşam şartları olan Anayurdunda (Orta Asya'da) kereste, maden medeniyetleri devirlerine kadar ulaşmıştı. Hayvanları (koyun, keçi, at, deveyi) ehlileştirilmiş, çiftçiliği (arpa, buğday, çavdar gibi ürünleri yetiştirmeyi) başlatmıştı.

Ancak buzullar çağının sona ermesi sonrasında iklim şartları değişti, büyük bir kurak dönem başladı, hayatı idame ettirmek zorlaştı. Bu durumda Orta Asya'dan Çin'e, Hind'e, Ön Asya'ya, Kuzey Afrika'ya ve Avrupa'ya binlerce yıl süren büyük göçler oldu (**Harita 2**). Daha iyi iklimler bulmaya çıkan Türkler, çiftçiliğe yarayacak güzel ovalar, zengin su boyları aradılar. Ulaştıkları yörelere medeniyetlerini götürdüler. Yerli kültürleri etkilediler. Zamanla bu etkileşimden Budizm, Jainizm, Zerdüştlük, Maniheizm, Yahudilik gibi inanç sistemleri ortaya çıktı.

Harita 2: Türklerin Ana Yurdu ve göç yolları [Kaynak: TARİH – I (1931)]

Çin'e yerleşen Türklerin orada buldukları sürece ilerlettikleri medeniyet son asırlara gelinceye kadar dünyanın en önemlilerinden biri olma özelliğini muhafaza etti.

Hindistan'a giden Türklere tarihlerde Dravit adı verilir. Dravitlerin Hindistan'da medeniyetlerini yüksek bir dereceye çıkardıkları, Harappa ve Mohencodaro'da yapılan arkeolojik keşifler ile meydana çıkarıldı.

Aşağı Mezopotamya'ya ulaşanlar, burada ırmak boylarındaki bataklık alanları ıslah edip sulama sistemleri kurarak, dönemlerinin modern tarım uygulamalarını başlattılar (**Resim 5**).

Resim 5: Bir Sümer şehri ve etrafındaki tarım alanlarının temsili resmi.

Kurdukları medeniyet gerek güzel sanatların, gerekse siyasi ve toplumsal hayatın inkişafı noktalarından çok faydalı oldu. Bu medeniyet Sümer-Elam medeniyeti adları ile anı-

lır. Anadolu'da Eti medeniyetini de kuranlar aynı ırktan ve aynı menşendedirler. Günümüzde bu medeniyetin azameti gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır.

Mısıra giden Türkler ilk Mısır medeniyetini kuranlardır. Nil vadisinde Yontmataş Devrinden birdenbire Maden Devrine geçilmesi, iki devrin arasında bulunması lazım gelen sanatların Mısırdaki görülmeşi (çağ atlama) buna delildir.

Tarihin o dönemlerinde Akdeniz adalarında yaşayan braki-sefal kavimler, dünyanın brakisefal insan kaynağı olan Orta Asya'dan, Anayurtlarından ayrılmaya mecbur kalmış olan Türklerdir. Girit'te, Turuva'da bulunan en eski eserlerle Hazar'ın doğusundaki Türk ellerinde bulunan eserler arasında tespit edilen benzerlik, Akdeniz medeniyetinin olduğu kadar onu yapan insanların menşeyini de gösteren delillerdendir.

Geçmişte bütün Akdeniz havzasına şamil bir Yunan medeniyeti tasavvur ve kabul ediliyordu. Medeniyetlerin doğuş ve yayılış olayları deriliğine araştırıldığında Yunan medeniyetinin menşeyinin kendisinden evvelki medeniyetlerde, bilhassa Eti medeniyetinde aranması gereği ortaya çıktı. Lidya ve Friky medeniyetleri gibi, Batı Anadolu medeniyetlerinin de esasta Eti medeniyetinin devamından ibaret olduğu ret edilmeyecek durumdadır.

Yunan ilim, sanat ve felsefesinin bütün kaynakları Batı Anadolu'da olduğu gibi, Roma medeniyetinin kökü de oradadır. Roma medeniyetinin temelini kuran Etrüsklerin İtalya'ya Anadolu'dan gitmiş oldukları muhakkaktır. Etrüsk sanatı ile Eti ve Lidya sanatları arasında sıkı bir münasebet

tespit edilmiştir. Amerikalıların Sart'ta^[5] yaptıkları araştırmalar gibi her yeni tetkik bu münasebetin derinliklerini daha ziyade aydınlatmaktadır (TARİH I, 1931).

Resim 6: Sart (Sardes) harabeleri.

Etrüsklerin İtalya'ya aşılacakları medeniyetten Avrupa'nın sonraları ne kadar yararlanmış olduğu malumdur.

Hazar ve Karadeniz'in kuzey ve güneylerinden geçen Türkler, Anadolu'ya ulaşmış, Avrupa içlerine dalarak Atlas Okyanusuna kadar dayanmış, en ileride bulunanlardan bir kısmı denizi geçerek Büyük Britanya adalarını ve İrlanda'yı işgal etmişlerdir. Yerleştikleri bölgelere cilalıtaş, bakır, tunç ve demir sanatlarını götürmüş; ziraati, yabani hayvanları ehlileştirmeyi, çömlekçilik sanatlarını öğretmişlerdir. Fikir, sanat ve bilgice Avrupa yerlilerinden çok yüksek olduklarından, Avrupa'yı mağara hayatından kurtarmışlar ve fikri inkişaf yoluna sokmuşlardır.

[5] Sart: Manisa'nın Salihli ilçesine bağlı, Lidya devletine başkentlik yapmış **Sardes** antik kentinin bulunduğu yer.

Atatürk Türklerin Avrupa'ya, Çin'e ve Hindistan'a giden kollarından çok batı yönünde ilerleyen, Yakındoğu'ya gelecek buralarda Sümer, Hitit ve diğer Anadolu medeniyetlerini kuran kollarıyla ilgilenmiştir. Buna, bugünkü yurdumuzun tarihinin aydınlatılması bakımından önem vermiştir.

Türk Tarih Tezini esas alan dört cilt tarih kitabından ilk üçü 1942'ye, dördüncü de 1944'e kadar liselerde okutulmuştur. Atatürk sonrası devrin siyasi iklimine uygun olarak oluşturulan Bakanlık Talim Terbiye Kurulu bunların müfredattan çıkarılmasına karar vermiştir.

TÜRK TARİH TEZİ'Nİ DESTELEYEN KAYNAKLAR

Cengiz Özakıncı (2010)'ya göre "Atatürk'ün benimsediği tarih görüşü;

- 1800'lerde Avrupalı bilginlerce, kazı bulgularıyla, dilbilimsel kanıtlarla oluşturulmuş ve
- 1876'dan sonra politika değiştiren Batılı devletlerce seferber edilen sayısız akademisyen tarafından çürütülmeye çalışılmış

tarihsel gerçeklere dayalı **Turanî Avrupa Tarih Tezi**'dir. Atatürk, bu tarih tezini hiçbir zaman Siyasal Yayılmacılık (Panturanizm) olarak yorumlamamış ve böyle uygulamamıştır. O, Batı'nın barbar saydığı Türkler'in, insanlık ailesi içinde köklü ve uygar bir geçmişi bulunduğunu bu bilimsel tezle kanıtlamış; Batı'nın bilimdışı 'siyasal ırkçı' aşağılamalarına, yine batılılarca üretilmiş olan bu bilimsel tezle karşılık vermiştir. Ülkemiz'de, Atatürk'ün benimsediği tarih görüşüne dayanan Türk Resmi Tarihi'ni yalanlamayı meslek edinmiş ve Türkleri uygarlık düşmanı olarak damgalayan Giladstonist, Renanist, Hitlerist, Sevrçi Hint-Ari Avrupa Resmi Tarihi'ni savunan bir takım yazarlar vardır. Kendilerine 'tarihçi' diyen ve dedirten bu gibi yazarlar, 'Türk Resmi Tarih Tezi' diyerek saldırdıkları tezlerin gerçekte 1930'larda Atatürk tarafından üretilmediğini; 1800-1876 arası, yani Atatürk doğmadan önce, Fergusson, Rawlinson, Layard, Oppert, Cahun, vb. gibi yüzlerce Batılı bilginin bilimsel saptamalarına dayandığını, ya hiç bilmemekte, ya da bu gerçeği bile bile gizlemektedirler."

İsveçli biyolog **Carl Linnaeus** 1744'te "İnsanların büyük tufanda suların ulaşamayacağı yüksek yere çıktıklarını, tu-

*fan geçince oradan her yere dağıldıklarını” ileri sürmüş; öğrencisi **Alexsandr Karamisof** da “bu yerin Orta Asya, yükseltinin de doğu batı istikametindeki tufan dağı” olduğunu bildirmiştir. Benzer doğrultuda **Joseph de Guignes**, **Hüseyin Cahit Yalçın** tarafından Türkçeye çevirmiş kitabında [6] insanların Asya’daki bir dağdan yayıldığını ifade eder.*

1800-1880 arasında Sir Austen Henry Layard, Rawlinson gibi araştırmacılar arkeolojik çalışmalarında, Asur, Babil, Sümer gibi eski uygarlıklara ait buluşlar yapmışlar; bu uygarlıklara Asya kökenli toplulukların etkilerini kanıtlarıyla ortaya koymuşlardı. Yapılan kazılarda Sir Austen Henry Layard’ın danışmanlığını yürüten **James Fergusson**, 1872 yılında yayınladığı “**Tüm Ülkelerdeki Doğal Taş Anıtlar” (Rude Stone Monumets In All Conuntris)** adlı kitabında Türk uygarlığının bütün dünyaya nasıl yayıldığını anlatır [7].Turanlıların/Türklerin 6000 yıldan beri Avrupa’da bulduklarını ve birçok Avrupalının atası olduğunu söyler. Bilimsel kanıtların; Asya kökenli Turanlıların Kristof

[6] **Joseph de Guignes**; Hunların, Türklerin, Moğolların ve Daha Sair Batı Tatarlarının Tarih-i Umumisi; mütercimi Hüseyin Cahit; editörü İskender Türe; yayına hazırlayan Erol Kılınç. Ötüken Neşriyat Yayınları: Yayın Nu:1283. Kültür Serisi: 743.

[7] **Servet Somuncuoğlu** (2010) “*Kaya resimleri, Avrasya coğrafyasında bizim tapu senetlerimizdir; bu tapu senetlerimiz, tarih öncesi dönemde Kore’den Macaristan ovalarına kadar uzanmaktadır...*” ifadesiyle James Fergusson’u desteklemektedir.

Kolomb'dan çok önce Bering Boğazı'nı geçerek Amerika kıtasını keşfettiklerini; kendi gelişmiş uygarlıklarını ve inançlarını binlerce yıl önce Ortadoğu, Kuzey Afrika, Avrupa ve Amerika kıtası dâhil bütün dünyaya yaydıklarını gösterdiğini ifade eder.

Kitabının önsözünde Fergusson; İngiltere, İrlanda, İskoçya, İskandinavya, Kuzey Almanya, Fransa, İspanya, Portekiz, İtalya, Cezayir, Libya, Akdeniz Adaları, Malta, Sardunya, Balearic Adaları, Batı Asya, Filistin, Sina, Arabistan, Anadolu, Çerkezya, Asya çölleri, Kabil, Hindistan, Kuzey Amerika, Orta Amerika ve Peru'daki bulunan **234 taş anıtı** incelediğini ifade ediyor. İrlanda konusunda Sir W. Wilde, Eugene Conwell ve Mr. Moore'un; İskoçya konusunda Edinburg'lu John Stuart ve Sir Henry Dryden'in; İsviçre konusunda Prof. Save ve Mr. Hildebrand'ın; İspanya konusunda M. Riano ve Sir Bartle Frere'in; Malta konusunda C. Collinson'un, Madras konusunda Mr. Walhouse'un, Bombay konusunda Mr. Burgess'in görüşlerinden yararlandığını bildiriyor. Fergusson'un ifadelerinden de anlaşılacağı üzere kitabında bahsettiği hususlar, onun şahsi görüşleri olmayıp dönemine kadar yapılmış arkeolojik bulguların ve uzmanlara ait görüşlerin ortaya koyduğu gerçeklerdi. Bununla "*Turanlılar ve kültürlerinin binlerce yıl önce dünyaya ve özellikle de Avrupa'ya egemen oldukları*" görüşünde yalnız olmadığını göstermekteydi.

Fergusson, binlerce yıl önce Avrupa topraklarında ilk mimari yapıtları inşa edenlerin Hint-Ari ırkı olmayıp, Türkçe konuşan Turanlılar olduğunu savunmuştu. Bu görüşünü, taş yapıların bulunduğu yerlerin adlarının "ak" sesiyle biten Türkçe kökenli sözcükler olduğunu göstererek kanıtlamıştı. Avrupalının atalarının Turanlı Irkı olduğu savunu, dil ve

tarih bilimi yönünden destekliyordu. Tabiiyetinde olduğu İskoçyalılar ile İrlandalıların kökenlerinin de Asyalı Turanlılar olduğunu övgüyle belirtiyordu [8].

Ferguson ve takipçilerinin görüşleri "**Turanî Avrupa Tarih Tezi**" olarak isimlendirildi. Fransız Doğubilimci David Leon Cahun da "Turanî Avrupa Tarih Tezi"ni destekleyenlere katılmıştı. Bu araştırmacı 1875'te verdiği "**Fransa'da Ari Dillerden Önce Konuşulan Dilin Turani Kökeni**" konulu sunumunda şunları dile getiriyordu: "*Turani adı verilen ırkın tarihöncesi göçleri ve yerleşimleri konusundaki değerlendirmelerimi 1873 yılında yapıları Uluslararası Doğubilimciler Kongresi'nde sunmuştum. Leon de Rosny'nin dilbiliminden çıkarsadığı yargı ve sonuçlar ile benim ondan habersiz jeoloji, coğrafya ve antropolojiden çıkardığım yargı ve sonuçlar, hayret verici biçimde örtüşmektedir. Himalaya'nın, Kafkas'ın, Balkanların ve Alplerin kuzeyinde, Japonya'dan Bohemya'ya dek geniş bir alana yayılmış bu ırkın çok uzak dönemlerde kullandığı dili yeniden oluşturmaya giriştim. İngiliz Arkeolog Fergusson'a göre Kelller, Galler, Kimriler gelmezden önce Avrupa'ya yerleşmiş bir insan ırkı vardı ki onların yer adları 'ak' takısıyla biterdi. Galler gelmeden önce tarihöncesi dönemlerde Fransa ve İngiltere'ye yerleşmiş olan bu ırk kimlerdi? Fergusson'un bulduklarından çok daha fazla sayıda 'ak' ile biten yer adı buldum. Bunlar Ari dillerde anlamı bulunmayan, fakat Turani (Finno-Japon) dillerde anlamı bulunan sözcüklerdir. Kökleri Türkçedir. Ben, Avrupa'nın Ari öncesi dilinin anah-*

[8] İskoçyalılar, Papa'ya gönderdikleri 6 Nisan 1320 günlü dilekçelerinde kendilerinin Asyalı İskitlerin soyundan geldiklerini; İrlandalılar da yüzyıllar öncesinden kökenlerinin Asyalı Turanlılar olduğunu belirtmişlerdi.

tarının Orta Asya'da olduğunu, kökenini orada aramak gerekliliğini şimdiden ilan edebilirim.” (Cengiz Özakıncı, 2010).

Belçikalı yazar **Ernest Nys** (1894) **Uluslararası Hukukun Kökenleri** (*Les Origines du Droit International, Alfred Castaigne, Bruxelles*) adlı eserinde akılcılığın Turani bir düşünüş olduğunu ifade etmiş olup ona göre; Türkler tarafından bozkırlarda geliştirilen kültür, insanın en tabii eğilimlerini en iyi şekilde temsil eden bir idrak ve davranış bütünüdür. Bu düşünüş ilk çağlarda yerleşik medeniyetlerin kaynağı ve itici gücü olmuş, insanlığa “hukuk” gibi fevkalade değerler vermiş, hayvan yetiştirme yolu ile engin bir ekonomik faaliyet ortaya koymuştur. 2500 yıllık Demir Çağı'nı açmış ve tarihî devirlerde Hu-ang-ho Vadisi'nde Hanlar Çin'ini ve Ön Asya'da Arap sultanını, Akdeniz'deki eski toplumları iradesi altına almayı başarmış bir kültürdür [Szak-Hynok (1943), İbrahim Kafesoğlu (1999)].

Amerikalı bilim insanı **Will Durant** (1985), dünyanın en eski (MÖ 6000) uygarlık merkezlerinden birinin Türkmenistan'da bulunan Anav Kültürü olduğunu ileri sürmüş, “tek tanrıcılık” inancının ilk kez Orta Asya'da ortaya çıktığını ortaya koymuştur.

Tarihî kaynaklara göre Anav Kültürü en eski kültürlerdendir. Türkmenistan toprakları içinde bulunan Köpet Dağı'nın eteklerinde bulunan Anav Bölgesi'nde yapılan kazılar bu tezi desteklemektedir. Bu kültür Proto-Türk kültürü olarak da ifade edilir. Anav Kültürü bölgesinde yapılan kazı çalışmaları o coğrafyada yaşamış olan insanların;

- Yerleşik hayata geçmiş olduklarını;

- Tuğladan yapıma evlerde yaşadıklarını;
- Dokumacılık, toprak ve bakır işlemeciliği ile uğraştıklarını;
- Keçi, koyun, deve ve sığır yetiştirdiklerini göstermektedir.

Prof. E. Feigl (1987) M.Ö. 4'ncü binde, Diyarbakır merkez olmak üzere, Doğu Anadolu'da çok kudretli bir Ön-Türk kültürünün egemen olduğunu ifade eder. Aynı araştırmacı verdiği bir konferansta şu ifadelerde bulunmuştur: *"Bu topraklar sizin. Siz Malazgirt Savaşı'ndan bu yana değil, tam 10 bin yıldır bu topraklardasınız. Unutmayın ki bu, Çatalhöyük'teki kazılarda elde edilen bulgularla kanıtlandı."*

Prof. Afif Erzen (1992) ve bir grup araştırmacının yaptığı bulguların verildiği **"Doğu Anadolu ve Urartular"** adlı yayında şu bilgiler verilmektedir: *"...Kafkaslardan, kuzey Suriye ve Irak' a kadar uzanan Doğu Anadolu Yüksek yaylasında yontma taş döneminde bile insan yaşamı olmadığı, buralara onüçbinlerden itibaren Orta Asya'dan sürekli göçler yapıldığı; Kars ve devamında Van/Hakkâri bölgesindeki 40 bin kaya resmini içeren Tir-işin yaylasıyla, 30 Km içinde Irak'taki Şanidar mağarasına kadar uzanan bölgede, Orta Asya kültürünün etkisinin görüldüğü"* kanıtlarına ulaşılmıştır. **Erzen** (1992)'e göre Asya bozkırları ile Azerbaycan ve Anadolu arasında tarih öncesi çağlardan beri kültürel bakımdan birliğin olduğu açıktır.

Martin Bernal (1998), **"Kara Atena"** adlı eserinde *"Avrupa merkezci görüşlerin Asya ve Afrikalı toplumların medeniyete katkılarını göz ardı ettikleri"* tespitini yapmış, aslın-

da bilim ve medeniyetin doğudan Dünyaya yayıldığını ifade etmiş, Avrupalıların “*medeniyetin kaynağının Yunanlılar olduğu*” tezlerini çürütmüştür.

Kazım Mirşan (1998), Etrüskler'den kalan en önemli anıt olan Cippus kitabesini tüm olarak deşifre ettiğini ve bu dilin bir Proto-Türk lehçesi olduğunu açıklamıştır. **Kazım Mirşan**'a göre Türkçe pek çok dile kaynak olmuştur. Bununla ilintili olarak günümüzde Avrupa dillerinde çok sayıda Türkçe söz bulunmaktadır. Türklerde alfabe konuşmayla başlamış, binlerce yıl dil ile gelişerek (çizimlerin tamgalara, tamgaların harflere dönüşmesiyle) en uygun hale gelmiştir. Öntürk yazısının yapılan karbon testlerinde 16 bin yıllık olduğu tespit edilmiştir. Dünyadaki pek çok alfabenin kaynağı da Türk alfabesi olmuştur. Mısırlıların yazısının 18 harfinin Erzurum ili Karayazı ilçesi Salyamış köyü yakınlarında Cunni mağarasındaki Türk yazıtlarından alıntı olması gibi... (**Hulki Cevizoğlu**, 2003).

Kazım Mirşan'a göre, Ön-Türk uygarlıkları tarafından Ot-Oğ olarak isimlendirilen Ön-Mısır'a M.Ö. 3000 yıllarında Doğu Anadolu'dan İsub-ög yazısı götürülmüştür. Bugüne kadar anlamı çözülemeyen 184 adet mısır hiyeroglifi Ön-Türkçe tamgası olup, mumyalama teknikleri yine M.Ö. 3000'li yıllarda Altaylarda geliştirilmiş, piramit inşa teknolojisi eski Mısır'a Ön-Türk uygarlıkları tarafından öğretilmiştir.

(Kaynak:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Kaz%C4%B1m_Mir%C5%9Fan).

Resim 7: Eskişehir'in Han ilçesinin Yazılıkaya mahallesindeki anıt ve üst tarafındaki yazılar (Kaynak: <https://yenidenergenekon.com/834-midas-aniti/>) [9].

Avrasya coğrafyasında tespit edilen Etrüskçe 8600 yazıtı okuduğunu ifade eden **Mirşan**'a göre, Türkler Herdot'tan önce tarih yazmışlardır. M.Ö. 565 yılı dolaylarında yaşamış Bilgi Atun Ukuk tarafından yazılan Sineusut yazıtı ile M.Ö. 530-493 yıllarında yaşamış olan Önre Binbaşı tarafından yazılan Taryat yazıtları bulunmaktadır.

Herodot'un masalsı tarzda ifade ettikleri, Taryat yazıtlarında yer ve mekân gösterilerek daha detaylı verilir (**Hulki Cevizoğlu**, 2003).

Mustafa Solmaz (2005) Etrüsk dili hakkında yaptığı yüksek lisans tez çalışmasında Etrüsk dilinin Türk dili gibi sondan eklemeli (agglutinante) bir Altay dili olduğunu ifade etmiştir.

[9] **Kazım Mirşan** tarafından Ön-Türkçe (Etrüskçe) olduğu ve okunduğu ifade edilen yazıtlar arasında Yazılıkaya Eskişehir'e 80 km uzaklıkta bulunan Han ilçesinin Yazılıkaya köyündedir. Yüksekliği 17 metredir. Yazıtın üst, sağ ve sol taraflarında yazılar bulunmaktadır.

Halûk Tarcan (2008)'ın bildirdiğine göre Batılı araştırmacılar tarafından yapılan DNA testleriyle Etrüsklerin %97 Türk olduğu tespit edildi. MÖ 700'e ait "Marsiliana Yazı Tahtası"nda sağdan sola yazılmış olan metnin de Etrüsk (OQUQU-PULT)u yani, Ön-Türk alfabesi olduğu keşfedildi. Bu keşif, Anadolu'nun pek çok yerinde bulunan yazıtların aynı alfabeyle yazılmış olduğunu gösterdi. Tarcan'a göre tüm bulgular Anadolu'nun Dip Kültürü'nün, Ön-Türk Kültürü olduğunu göstermektedir. Anadolu'ya sonradan gelenlerin dilleri bu köken üzerine kurulmuş ya da, bu kökenin büyük etkisi altında olmuşlardır. Anadolu Ön-Türk kültürü Mezopotamya'ya inmiştir.

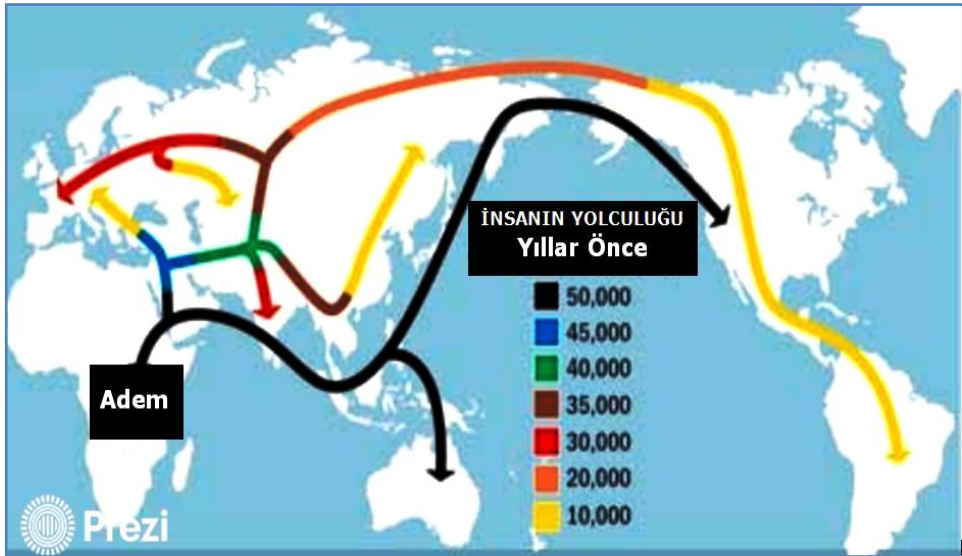
Thierry Zarcone (2009) "**Yeşim Taşı Yolu**" kitabında verdiği kaynaklarla Türklerin Doğu'dan Batı'ya tek dinliliği ve medeniyeti taşıdığını ifade etmiş; Avrupa merkezci tarihçiler bunun sadece ticaret amaçlı olduğunu ileri sürerek adını "*İpek Yolu*"na çevirerek gölgelemişlerdir.

Prof Mario Alinei (2013) uzun süre yaptığı araştırmalardan sonra, Etrüskçe'nin Türk kökenli olduğu kanaatine varmıştır.

Mehmet Bayraktar'ın (2013, 2018), "**Med'ler ve Türkler**" ile "**Bilinmeyen Bir Türk Ulusu Kayaniler (Oğuzlar)**"; **Frederick Starrn'ın** "**Kayıp Aydınlanma**" adlı eserlerinde bilimin merkezi olan yerlerin Turan/Türk coğrafyası olduğu; Türklerin İran, Asur, Babil, Yunan ve Roma gibi uygarlıkları etkilediği ifade edilmiştir.

Genetik bilimci **Dr. Spencer Wells** tarafından yürütülmüş bir proje bulgularına göre:

- Günümüz insanları (atası Adem) yaklaşık 60 bin yıl önce Afrika'da ortaya çıkmış, önemli bir çoğalma ve yayılma alanı olan Orta Asya'ya 45 bin yıl önce varmıştı (**Harita 3**).
- Kazakistan'da Niyazov ailesinin iki bin kuşaktır etnik saflığını koruduğu anlaşılmaktadır. Tüm Avrupa, Rusya ile Amerikan yerlileri ve bir kısım Hintli dâhil bir milyardan fazla insanın atasının Orta Asyalı bu aile olduğu belirlenmiştir. Orta Asya'dan Avrupa'ya göçler 30 bin yıldan beri süregelmiştir.
- Böylece Avrupalıların Türklerle 20-30 bin yıl öncesine giden bir akrabalığı söz konusu olup, Avrupa topluluklarının Orta Asya'dan göç eden gruplardan oluştuğu Genetik Antropolji ile ortaya çıkarılmıştır.

Harita 3: İnsanlığın Afrika'dan Dünya'nın değişik bölgelerine yayılışı.

Prof. Spencer Wells bulgularını özetle şöyle ifade etmiştir: *"Eğer Afrika insanlığın beşiğiysen, Orta Asya da onun fidanlığıdır. Afrika'dan ayrılan insanlar Orta Doğu'ya yerleştiler. Sonrada Orta Asya'ya taşınıp bol miktarda çimenli bozkırların ortasında hızla çoğaldılar. Oradan Avrupa'ya, Hindistan'ın kuzeyine ve Amerika'ya yayıldılar"*.

Murad Adji (2019);

- İlk peygamberin Türklere geldiğini ve Türklerin dini dünyaya yaydıklarını;
- Türklerin dini kılıç zoru ile değil gönül kazanarak yaydığını, Musevilikten ve Hıristiyanlıktan önceki çağlarda sözü edilen "hanifler" olduğunu;
- Türk Tanrı inancının ve uygarlığının Avrupa'nın dininin, dilinin ve kültürünün temel kaynağı olduğunu;
- Zamanla bu Tanrı inancının (tevhit) Hıristiyanlaştırılması (baba/oğul/kutsal ruh) ile bir dönüşüme uğrattığını (Avrupa'nın Orta Çağ karanlığını yaşadığını);
- Avrupalıların 6000 yıllık Türk köklerinin yeniden etkili olmasıyla modernleşmenin başlatıldığını (Avrupa'da Rönesans ve Reform hareketlerinin başlaması)

çeşitli kaynaklar göstererek açıklamaktadır.

Diğer bazı kaynaklar da Murad Adji'nin görüşlerini destekler mahiyette Türklerin;

- Dünyada maddi ve manevi bütünlüklü ilk medeniyeti (tek tanrılı ve akılcı) kurdukları ve dünyaya yaydıkları, geçmişte Batılılara karşı üstünlüklerini bu kadim rasyonel dünya görüşüyle sağladıkları,

- Büyük devletlerini din/bilim birliğine dayanan akılcı devlet sistemi üzerinde oluşturdıkları gösterilmektedir.

Hülasa "**Atatürk Dönemi Tarih Tezi**"ni destekleyen pek çok kaynak bulunmaktadır.

DİNİN YOZLAŞTIRILMASI

Dış etkilerle inandırıldığımız hususlar doğru olmayabilir. Günümüzde de yaşananlar gibi, pek çok kimse inandırıldıkları konularda kandırılarak istismara uğratılmakta, sömürülmektedir.

Kur'an'da, Araplara ve bütün insanlığa doğru yolu bulmaları, putperestlikten kurtulmaları için

- **“Kur'an ancak Allah'ın ilminin eseri olarak indirilmiştir”** (Hud 11/14) ve
- **“Akletmez misiniz?”** [¹⁰]

ifadeleri ile ilim ve akıl yürütmeye vurgu yapılmıştır.

Allah C.C.'nin “ilim” sıfatı sonsuzdur, mutlak doğruları “O” bilir. Bunun dışında doğrulara ulaşmanın en etkili yolu bilimdir. İnsanlık, bilimdeki gelişmelerle doğruları ulaşmada devamlı ilerleme kaydetmektedir.

Mâturîdî'ye göre akıl, Allah'ın insanoğluna verdiği en yüce nimetlerdendir. Çevremizde duyularımızla algıladıklarımızın, haberle gelen bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini belirlemede yardımcıdır. Allah, emir ve yasakları bildirmeden önce; akılları, şeylerin doğasını keşfedebilecek ve öz-

[¹⁰] Fatih Atar'ın tespitleriyle; “Kuranda akıl kelimesi fiil olarak 49 yerde geçmektedir. Yani akletmek, aklını kullanmak ve akıl erdirmek şeklinde. Düşünmek kelimesi ise çok geniş örnekler verilerek 84 yerde geçer. Bunlardan fazlası çıkabilir. Genel olarak Kuran'a bakıldığında inkâr edenlerin aklını kullanmadığı iman edenlerin ise akıl yoluyla düşünerek gerçeğe ulaştıkları ya da ulaşmaları gerektiği ayrıntılı olarak işlenmektedir.

lerinde bulunan değerleri algılayabilecek şekilde yaratmıştır. Dolayısıyla vahiyle bildirilen emir ve nehiyeler (yasaklar), aklî doğru ve yanlışların dini formlarıdır. Vahiy ulaşmayan birey doğruyu/yanlış ve güzeli/çirkini aklıyla bilebilir. Dinin bunları bildirmesi bir teyit ve tekittir. İnsandaki ahlaki duygunun vahiy ile başlamadığı, ancak vahyin zaten mevcut olan bu duyguyu pekiştirdiği söylenebilir. Allah; pek çok ayette “gerçeğe ulaştıran ve doğru yolu gösteren akli kullanmayı emretmiş; Kur’an’ın kendi katından olduğunu” akıl yürütme yöntemiyle ortaya koymuştur.

Hız. Muhammed’in vefatından sonra iktidar mücadeleleri başlamış; iktidarı ele geçiren Emeviler, Kur’an’ın önerileri yerine, yağma ve “ganimet elde etme” üzerine kurdukları sistemle, Arapların cahiliye dönemindeki anlayışlarını sürdürmüşlerdir. Bu anlayış Arap egemenliğinde akıl ve bilimden uzaklaşmaya neden olmuştur (Abdüselam) [11].

Kur’an’ın “Muhammed ölse yahut öldürülse gerisin geriye inançlarınıza mı döneceksiniz?” [12] uyarısı ne yazık ki gerçekleşmiştir. Akıl ve bilim düşmanlığı, Arap/Emevi/Abbasi ve Fars bağnazlığı tarafından din kisvesi altında İslam dünyasında kutsallaştırılmıştır. Yöneticilerin zorlamasıyla,

[11] **Muhammed Abdüselam** d. 29 Ocak 1926 - ö. 21 Kasım 1996), elektrozaıf etkileşim ile ilgili çalışmalara katkılarından dolayı 1979 yılında Nobel Fizik Ödülünü paylaşan Pakistanlı kuramsal fizikçidir.

[12] **Ali İmran 144**: “Muhammed yalnızca bir elçidir. Ondan önce de elçiler gelip geçti. Şimdi o ölür veya öldürülürse gerisin geri dönecek misiniz? Kim geri dönerse bilsin ki Allah’a asla bir zarar vermiş olmayacaktır. Allah şükredenleri ödüllendirecektir”. Arapların putperest inançlarına dönebileceğini işaret eden ayet.

Kur'an'ın aksine, Müslümanlara İslam adına bu dünyaya, "tabiat bilimlerine ve bilim zihniyetine" ilgi duymayan, geçmişin pagan/putperestlik kültürü ile birlikte Hristiyan/Yahudi inançları sürekli aşılarmıştır. İslam dünyasında akıl ve bilim düşmanlığı, Kur'an'a rağmen siyaseten benimsetilerek günümüze kadar getirilmiştir.

Bu dönüşümde Emevilerin rolü büyük olmuştur. İktidarı ele geçiren Muaviye kendini Allah'ın halifesi ilan ederek (adeta canlı put olarak) kutsallaştırmıştır. Emeviler;

- Öncelikle Kur'an ve Peygamber düşmanlığını başlatmışlar; Medine'de, Kur'an'ı Hz. Muhammed'den öğrenen sahabeleri öldürmüş ve Peygamber'in soyunu neredeyse kurutmuşlar;
- İktidarları boyunca Kur'an'ın buyruğu olan akla, bilime, hür düşünceye ve adalete muhalif; kaderci/öte dünyacı bir din anlayışı ile "kabileci/ırkçı" bir yönetim uygulamışlar;
- Dini/siyasi sistemlerini dayandırdıkları "Allah'ın Halifesi", babadan oğla geçen devlet başkanlığı makamına pagan Fıravun/Babil/Roma/Pers/Bizans sistemlerinin Tanrı/Kral anlayışını yerleştirerek Müslümanların başına bela etmişler;
- İslam'ı sevdirmeye ve benimsetmeye yerine; yağma, yıkma ve lüks içinde yaşamak üzerine kurdukları dini/siyasi sistem ile yüksek medeniyet sahibi olan komşu ülkeleri yağmalamaya/yok etmeye başlamışlar;
- Kur'an'ın İslam'ı yayma için emrettiği cihadı, cahiliye Araplarının ruhuna işlemiş olan "savaş ve yağma/ganimet" algısına, kan dökmeye dönüştürmüşler;

- Orta Asya'daki Türk şehirlerini/zenginliğini yağmalar-ken aynı zamanda dünya medeniyetinin de öz kaynağı olan Türk uygarlığına büyük zararlar vermişler;
- Kadim medeniyetleri yağmalayıp yok ederken onların alternatifi bir medeniyet yaratamamışlar;
- Üstün sınıf olarak "ganimet"ten geçinmişler, fey^[13] ve atadan büyük servetler toplamışlar ve lüks içinde yaşamışlardı.

Hüseyin Atay (2019) "Ben" adlı kitabında;

- Kur'an'ın akıl yürütmeyi ve bilimle ilgili tavsiyelerinin yerini cahiliye Araplarının kültürünün (kaderci/öte dünyacı/mistik öğretisinin) aldığını,
- Bu yolla yüzyıllardır Müslümanların din adına kandırıldığını,
- Gerçek Tanrı inancının (Türklerdeki gibi) akla, bilime dayanması gerektiğini;

ifade ediyor;

- Tüm bunlarla **Yaşar Nuri Öztürk**'ün "*Emevi Arapçılığının akla ve Kur'an'a değil, eski kaderci putperest inançlarına dayandığı tezi*"ni

doğruluyordu.

Muhammed Abid el-Cabir (1999, 2013) "**Arap-İslam Kültürünün Alt Yapısı**" ve "**Arap-İslam Siyasal Aklı**" kitaplarında Emevilerin; kendilerini Kureyşlinin eşrafı olarak toplumda üstün sınıf olarak addettiklerini, sanatları ve el emeğini küçümsediklerini, bunun da ötesinde ilim ve

[¹³] Fey: Müslüman olmayanlardan alınan vergiler.

dinde derinleşmeyi "Kureyşli"ye yakıştırmadıklarını, bunları yalnızca mevalinin [14] işi olarak gördüklerini ifade eder. Aynı araştırmacı bu düşüncesini Emevilere ait olan;

- *"Delgi (biz); terzide, öğretmenlerde ve yüncülerde olur; çünkü onlar, zimmilerin (azınlıkların) işidir"*
- *"Kureyşliye; Araplara ait haberler, günler, öyküler ve menkibeler dışında, herhangi bir ilme dalmak yakışmaz."*

sözleriyle destekler. Bu anlayış tarzı nedeniyle olsa gerek, ilim ve sanat Araplardan ziyade Mevalilerin iştigal alanı olmuştur.

Mevaliler, fetihlere asker olarak katılsalar da ganimetten pay verilmez; sanat, ev işi, çiftçilik ve öğretim işlerinde çalışarak geçinirlerdi.

Muhammed Abid el Cabir (1999, 2013) eserlerinde;

- Kur'an'ın Emeviler tarafından çarpıtılarak nasıl siyaset aracı yapıldığını;
- İktidarlarını mücadele, birlikte yeme ve Kureyş'in meşruluğu üzerine kurduklarını;
- Yağma ve ganimet için savaştıklarını;
- Kaderci/öte dünyacı/mistik öğretisiyle Müslümanların akıl ve bilimden uzaklaştırılarak nasıl uyutulduğunu;
- Harezmi ve Biruni gibi bilim adamlarının Arap aklının dışında kaldığını

[14] Mevali: Burada, Arap olmayan müslümanlar. Emeviler döneminde Arap olmayan müslümanlar hor görülmüş, Arap ırkçılığı yapılmıştır.

anlatır.

Haldun, Arapların genellikle "uygarlıktan yoksunluğu" temsil ettiklerini, bütün uluslar içinde "sanata en az yatkın millet" olduklarını; buna karşın Türklerin "savaş tekniklerinde, sanatta ve bilim ile bilime değer vermede takdire şayan" olduklarını ifade etmiştir.

Kuran, Arapların cahiliye dönemindeki anlayışlarına döneceği işaretlerini vermişti:

- Tebûk kazasına çıkılacağı sırada Arap miskinliğine karşı indirilen Tevbe Suresi 39. ayetin meali; *"Eğer siz buyrulmuş gazaya çıkmazsanız, Tanrı sizi en büyük azap ile cezalandıracak ve sizin yerinize sizden olmayan başka bir kavmi koyacaktır. Sizin savaşa çıkmamanız, Tanrıya hiçbir zarar vermez. Çünkü Tanrı her şeye kâdirdir"*.
- Yine Maide Suresi 54. ayetin meali *"Ey müminler! Bazılarınız dininizden döndüğünüz takdirde; Tanrı öyle bir millet getirecek ki, Tanrı onları, onlarda Tanrıyı sever. Onlar müminlere karşı alçak gönüllü fakat kâfirlere karşı amansızdırlar."*

Bu ayetlerde görüleceği üzere, Arapların acizlik göstermeleri durumunda, Allah C.C.nin kutsal görevi başka bir millete tevdi edeceği haberi verilmişti. 17. yüzyılda yaşamış âlimlerden **Vanî Mehmet** Kuran tefsirinde yaşadığı döneme kadarki tarihi olayları kaynak göstererek, yukarıda verilen ayetlerde bahsedilen milletin Türk Milleti olduğunu yazmıştır. Yine **Seyyid Ahmed Arvasi** "Türk milleti, Allah'ın İslâm'a hizmetle şereflendirdiği bir millettir" ifadesiyle bu görüşü desteklemiştir.

ARAP İSLAM MEDENİYETİ Mİ?

Kaynaklar, Türk medeniyetinin çeşitli uygarlıkları etkilediği gibi İslam Uygarlığına da kaynak olduğunu; İslam'ın bir medeniyet olarak gelişmesinde Araplardan daha çok Türkler ve İranlılar rol oynadığını göstermektedir.

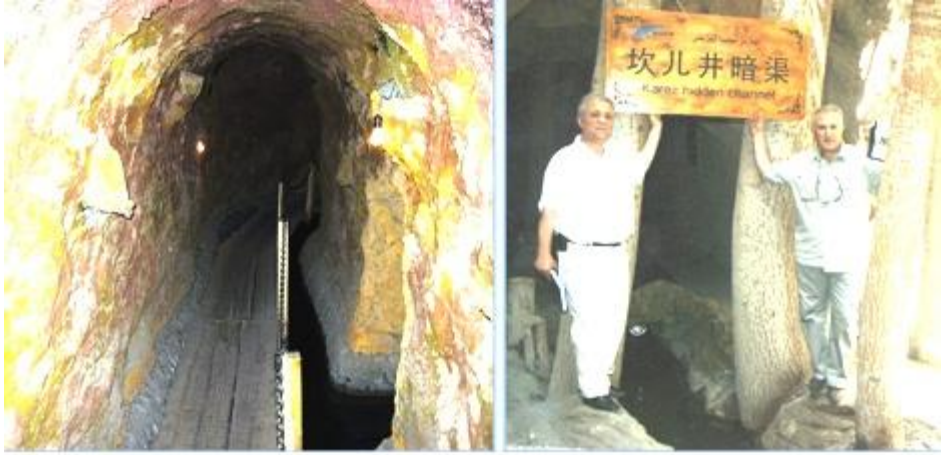
Frederick Starr (2019) "Kayıp Aydınlanma" kitabında Semerkant ve Buhara havalisinde milattan önceki devirlerde ciddi bir eğitim sisteminin ve işleyen bir idarî-hukukî düzenin olduğunu ifade eder. Evlilik, boşanma, mülkiyet ve vergilendirme ile ilgili bazı kayıtlar bu görüşü doğrular mahiyettedir. Arap fetihleri öncesinde Türkistan'da:

- Bilgiye büyük önem verilmekteydi. Arap fetihleri sırasında büyük bir kitap ve belge kıyımı yapıldığından; harici kaynaklardan edinilen kısıtlı bilgiye göre, Orta Asya'da İslam öncesi dönemde yüksek bir eğitim seviyesine ulaşılmıştı. Çin kaynaklarına göre Soğdlar, İslam öncesinde detaylı bir yazılı kanun külliyatına sahip olup bunları mabetlerde saklıyorlardı. Orta Asyalıların matematik ve tıp bilimlerinde de benzer külliyata sahip olmaları doğaldı.
- İslam öncesi Orta Asya'da tedavülde bol ve zengin kitap olduğunu, Türkmenistan'da bir mağarada bulunan çeviri ve telif değişik dillerde on beş bin cilt civarındaki külliyatı göstermektedir. Göçebe Türkler arasında bile okuryazarlığın hiç de düşük değildi.
- Şehirleşme, inşa faaliyetleri, mimari, tarım ve ticaretin dönemine göre ileri seviyelerdeydi.

- Orta Asya medeniyeti su kıtlığının hâkim olduğu bir coğrafyada iyi bir sulama sistemi [Karız/karez]] [¹⁵] geliştirmişlerdi.
- Bu sisteme dayalı tarımsal üretim ve kaliteli mal üretip uzak bölgelere kadar ihraç etmeye dayalı ticaretten kaynaklanan zenginlik üretmişti. Bu durum bölge şehirlerinin zengin ticaret merkezleri olarak öne çıkmalarına, bu şehirlerde girişimci bir sınıfın oluşmasına ve bu sınıfın üretilen kaliteli malları çok uzak bölgelere kadar pazarlayacak bir ticaret ağı kurmalarına katkıda bulundu. Refahın aslî dayanağı olan bu gelişmiş uluslararası ticaret Soğdlar, Harezmliler, Uygurlar ve diğerlerine önemli imkânlar sağladığı.
- Avrasya'nın merkezinde olmalarının sağladığı ortam nedeniyle, çevrili oldukları medeniyetleri ile sürekli iş yapıyorlar ve yeni fikirlerle karşılaşıyorlardı. Karşılaştıkları şeylerden faydalı gördüklerini kolaylıkla kendi ortamlarına uyarlamada büyük tecrübe kazanmışlardı. Bu durum fikir alanında da böyleydi.
- İslam öncesi Orta Asyalıların en önemli özelliklerinden biri, sorgulayıcı bir zihne sahip olmalarıydı. Oldukça

[¹⁵] Karız: Çok eski çağlarda Türkler tarafından geliştirilmiş olup, Doğu Türkistan'ın Turfan Ovası'nda günümüzde de kullanılmaktadır. Tanrı Dağları'ndaki kar ve buzulların, yakınlarındaki Ateş (Yanan) Dağlar'ından gelen sıcak havayla eritilip toprağa sızmalarıyla oluşmuş taban suyunun, yeraltı su kanalları ile birbirine bağlandığı bir dizi dikey kazılmış kuyudan oluşur. Kanallar suyu, buharlaşma kayıplarını engelleyerek uzak mesafelere kadar ulaştırır, belli noktalarda yüze çıkarır. Ovada 1100'den fazla karız kuyusu, 5000 kilometre uzunluğu aşan ve kanallar yer almaktadır. Turfan Ovası'nın tarım ürünleri verimliliği ve çeşitliliği bu sistem sayesinde.

eğitimli olan bu insanlar sanat, m¼zik, astronomi, matematik, felsefe gibi teorik-entelekt¼el konularla uğraşmışlardı.

Resim 8: Doğu T¼rkistan'ın Turfan Ovasındaki Karız kanalları unsurları (Kanal, suyun yer ¼st¼ne çıktığı yer, Karız bakım kuyusu) (Kaynak: **Kadir Tosun**, 2012)

Türk-Arap ilişkileri ticari alanda İslam öncesine kadar uzanmaktadır. Askerî alanda ise ilk önemli karşılaşma Hz. Ömer döneminde oldu. Emeviler Döneminde çetin askerî mücadeleler başladı.

İslam orduları 651 yılında Sâsânî Devletini yıkmış ve Türkistan sınırına dayanmıştı. Burada sert bir Türk direnişiyile karşılaştılar, ilerleyişleri yavaşladı. Türk direnişini kırmak için bilhassa Emevi komutanı Kuteybe ve askerleri 713-715 yılları arasında büyük katliamlar yaptılar. Fergana ve Kaşgar'ı fethedip, Orta Asya medeniyetinin paha biçilmez hazinelerine çok büyük zararlar verdiler. Uzun süren bu savaşlarda Türkler yurtlarını Araplara karşı savunmuştur.

Emeviler mevaliye karşı yanlış tutum ve davranışlar sergilemiş, Müslüman olanlardan bile ağır vergiler almışlardı. Bu uygulamalar hem bölgedeki fetihlerin kalıcı olmamasına hem de Türklerin İslam'ı geç kabul etmelerine sebep oldu. Bölgenin İslamlaşması asırlar sürdü. Bu süre zarfında bölgede resmi iletişimde Arapça da yayılmaya başladı.

Yezit'ten itibaren bazı halifelerin zevk ve eğlenceye dayalı bir hayat yaşamaları, peygamber sülalesine düşmanca davranmaları, kendilerinden olmayanlara ikinci sınıf insan muamelesi yapıp onlardan haraç almaları büyük rahatsızlıklar yaratmış; tüm bunlar çeşitli zamanlarda isyanlara neden olmuştur. Emevilerin ilme uzak durmaları, dışladıkları ve kendini ilimle ifade eden mevaliyi isyancı grupların tarafına itmiş ve bunların etkin bir muhalefet yapmalarını doğurmuştur.

Ebu Müslim, 747 yılında Horasan'daki mevali ve diğer insanları arkasına alarak isyan etti. Kısa zamanda Horasan'ın hâkimiyetini sağlayarak Abbasilerin iktidarı ele geçirmele-
rine zemin hazırladı. Emevi Devleti, 750 yılında yıkıldı. Abbasiler Döneminde Türklerle Araplar birbirini yakından tanıma imkânı buldu. Türkler uzun bir süreçten sonra İslam'ı farklı bölgelerde farklı boylar hâlinde kabul etmeye başladılar.

Aynı devirde Çinliler de Türkistan'ın batı yönünde fetih hareketlerine girişmişti. Arap ve Çin orduları 751 yılında Talas Vadisi'nde karşı karşıya geldiler. İslam ordularında yer alan Türk unsurların yardımıyla Müslümanlar zafer kazandı, bu olaydan sonra İslamiyet'in bölgede yayılması hız kazandı.

Emevi iktidarına son vermede, Abbasîlerin yönetime getirilmesinde Türklerin önemli katkıları olmuştu. Abbasîler, idarî ve özellikle askerî alanda kendilerini iktidara taşıyan, hilafet ordusunun bel kemiğini oluşturan Türklere önem verdiler. Halife Harun Reşit muhafız birliklerini büyük ölçüde Türklerden oluşturdu.

Harun Reşit'in oğullarından ve 813-833 yıllarında Halife olan Me'mun gençlik yıllarını Merv'de geçirmiş ve Türkistanlı âlimleri yakından tanıma fırsatı bulmuş, onlardan etkilenmişti. Döneminde aklın önemsenmesi, felsefî ve teolojik konuların etraflı biçimde incelenmesi ve tercüme faaliyetleri hararetle desteklendi. İnsanoğlunun kâinattaki yerini kavrayabilmeye yönelik konularda âdet, gelenek ve inançtan ziyade akla vurgu yapıldı. Bu sayede İslam âleminde ilimi faaliyetlerin önü açıldı. Halife Me'mun Türklere,

Arap ve Farslardan daha çok güvendiği için Arap ve Fars unsurunun siyasi baskılarına karşı bir denge unsuru olarak Türklerden askeri birlikler oluşturdu. Kısa sürede sayısı otuz bine ulaşan bu birliklere özel kıyafetler hazırlanarak diğer birliklerden ayrı tutuldu.

Halife Mu'tasım [¹⁶] döneminde (833-842) Türkler, önemli devlet makamlarına ve ordu komutanlıklarına getirildiler. Mu'tasım, Türklerin Araplarla karışıp savaşçı özelliklerini kaybetmemesi için onların yerleşeceği Samarra şehrini kurdurdu. Türk birliklerini geldikleri bölgenin bey veya asilzadeleri komuta ediyordu. Türkler kendilerine duyulan bu güveni boşa çıkarmadılar. Abbasi iktidarına karşı yapılan isyanlar Türk askerleri sayesinde bastırıldı.

Ortadoğu'ya önce paralı asker olarak giren Türkler siyaset de dâhil olmak üzere artık her alanda varlıklarını iyice hissettirmiş, hatta IX. yüzyılda hilafetin muhtelif bölgelerinde kendi devletlerini kurmuşlardı. İranlı Mübarekşah Gurî bu gerçeği görmüş ve şu sözlerle ifade etmiştir: "*Akça mukabilinde köleliğe satılıp yürüyen hiçbir kimsenin padişah olduğu insaniyet tarihinde görülüş değildir; yalnız Türkler böyledir*" (Zeki Velidî Toğan, 1981)

Türklerin askeri, idari ve ilmi alanlarda etkin olmasıyla Orta Asya'da yeniden bir canlanma başladı. Derin köklere sahip olunan Türkistan 750 ilâ 950 yılları arasında müthiş bir geri dönüş yaşadı ve 1000 yılına varılmadan önce yeniden entelektüel bir merkeze dönüştü. X. ve XI. yüzyıllarda sahip olduğu meşhur âlimler düşünülürken, Harezmi'nin

[¹⁶] Harun Reşid'in Türk asıllı eşinden olan oğlu.

başkenti Ürgenç'i geçebilecek bir yer yoktu. Çağlarının devleri olan, dünyadaki en entelektüel insan olarak kabul edilen Birûnî ve İbn-i Sina da oradaydılar.

Abbasilerin iktidara gelmesi sonrasında Orta Asya medeniyeti Bağdat'a hâkim olmaya başlamıştı. Abbasîlerin idaresindeki başkent Bağdat şehri kısa sürede bir cazibe merkezine dönüşmüş ve Türkistan'ın muhtelif bölgelerinden iyi Arapça bilen âlimleri kendine çekmişti. Türkçe ve Farsçaya hâkim olan bu Türkistanlı âlimler bilim ve felsefenin pek çok şubesinde Arapları geride bıraktılar. Şair ve müzisyenler çoğunlukla Araplardan oluşurken; Orta Asya kökenliler felsefe, tıp, matematik, astronomi ve insan bilimleri gibi alanlarda liderliği üstlendiler.

Abbasi hilafeti iktidarının zayıfladığı dönemde İslam coğrafyasında yarı müstakil devletler ortaya çıkmıştı. Bunlardan biri de Aşağı Türkistan'da hüküm süren Samanoğulları Devleti (844-999) idi. Samanoğulları ilme, edebiyata ve eğitime önem vermiş, ilim adamlarını korumuş ve onlara destek olmuştur. Aşağı Türkistan'da Semerkant, Buhara ve Merv gibi şehirler eğitim, ilim ve kültür merkezleri olmuştu. Buhara'da yazılı kültür o kadar zengindi ki pazar yerini dolduran kitapçılarda değişik dilde her çeşit kitabı bulmak mümkündü. Bu çevre daha çok aklî ve felsefî ilimler sahasında kendini göstermiş, bu alanlardaki âlimler yönünden zirveye ulaşmıştı. Bölge kültür ve ilim adamlarıyla önemini tarih boyunca hissettirecekti.

Dönemin görgü tanıklarından Ebu Mansur es-Seâlibî, Buhara'yı tasvir ederken; *"İhtişamın hanesi, hâkimiyetin Kâbe'si, çağın en öncü isimlerinin meclisi, dünyanın bilge yıl-*

dızlarının yörüngesi ve dönemin en büyük âlimlerinin panayırı” ifadelerini kullanmıştı. Muhaddis Buharî, İmam Maturîdî, Birûnî ve İbn-i Sina dönemin yıldızlarıdır.

İmam Mâturîdî’nin (852-944) vahiy ve akli ölçü alan din telakkisi Sâmânîler, Karahanlılar ve Selçukluların sağladığı ilmi ve kültürel ortamda yayıldı. Bu dönemde bilim insanları, Kuran’daki akıl yürütme ve bilimle ilgili ayetleri iyi anlamışlar, bu doğrultuda çalışmalarını yürütmüşlerdi. Dönemin modern dünyaya en büyük hediyesi bilimdeki gelişmeler olmuştur.

Osmanlının kuruluş yıllarına kadar Anadolu, Kafkasya ve Balkanlara taşındı. Bu coğrafyalarda bilimsel çalışmalar yapan ve dünyanın varoluşu hususunda felsefî/bilimsel görüşler ileri süren birçok bilim adamı kendi çalışmalarına cevaz verecek dini görüşe kavuşmuş oldu. İslam tarihinin o kesiti incelendiğinde bilimsel araştırma ve buluşların en yoğun yapıldığı, en çok eserin verildiği dönem olduğu görülecektir (**Gürbüz Mızrak, 2020**).

Frederick Starr (2019) “Kayıp Aydınlanma” adlı eserinde aynen şu ifadeyi kullanmaktadır: *“Halifelikteki Orta Asyalılar entelektüel sınıfın yanı sıra orduyu ve iktisadın büyük kısmını da hâkimiyetleri altına alabilmişlerdi. 900’ler itibarıyla şurası herkes için açıktı; halifeler Arap, Bağdat’ın kültürünü şekillendirenler Orta Asya’dan gelen İrani halklar ve gerçek gücü ellerinde tutanlar da Orta Asyalı Türklerdi. İslam dünyasının neredeyse tamamı Türk askerlerinin kontrolü altındaydı. Hükümdarlar ve halifeler asker sağlamak için Türklere mecbur idiler. Bununla birlikte, Bağdat’ta yaşayan Türkler, Araplar ve Farslar tarafından hor*

*ve hakir görölüyorlardı. Araplar ve Farslar Türkçe öğrenmekle meşgul olmadıkları gibi Türkçe konuşanları kaba saba, şehrin fakir piyadeleri addediyorlardı. İstemeyerek de olsa Türkleri siyasî bir ağırlık olarak kabul etmişlerdi.. Büyük bir Türkçü olan Kaşgarlı Mahmut ise zikredilen önyargıları görmüş ve Türklerin içtimaî konumunu yükseltmek için ölümsüz eseri **Dîvânu Lugâti't-Türk**'ü kaleme almıştı”.*

Kaşgarlı Mahmut'un Dîvânu Lugâti't-Türk adlı eserini Araplara Türkçeyi sevdirmek ve Türk dilini öğretmek amacı ile yazdığı ileri sürülmekte ise de, bu eser dil bilgisi yanında dönemine ait pek çok değerli bilgileri de ihtiva etmektedir. **Kaşgarlı** eserinde Türkçenin diğer dillerden üstünlüklerini anlatılırken, Türk'ün vasıflarını da şöyle ifade etmektedir: “*Tanrının devlet güneşini Türk burçlarında doğdurmuş olduğunu ve onların gökleri üzerindeki bütün yıldızları söndürmüş bulunduğunu gördüm. Tanrı onlara Türk adını verdi ve onları yeryüzüne hâkim kıldı. Zamanımızın hakanlarını onlardan çıkardı. Dünya milletlerinin idare yularını onların eline verdi. Onları herkese üstün eyledi. Kendilerini hak üzere kuvvetlendirdi. Onlarla birlikte çalışanı, onlarla birlikte olanı aziz kıldı ve Türkler, yeryüzünde onları her dileklerine erıştirdi”.*

Araplar ve Farsların Türkleri hakir görmesine karşılık **Fahreddin Mübarek Şah** [17] şunları yazıyordu:

[17] 1126 yılında Lahor'da doğdu. 1206 senesinde vefat etti. 1196 yılında tamamladığı Şecere-i Ensab adlı eserini Gûr Hükümdârı Kutbeddîn Ay Beg'e sundu. Bu eserinde Türk Ta-

- *Bütün milletlerin insanları yurtlarından uzaklaşınca horlanır; Türkler müstesna...*
- *Âdem zamanından bu güne kadar parayla satın alınmış kölenin padişah olduğu görülmemiştir; Türkler müstesna...*
- *Türkistan dünyanın en büyük ülkesidir.*
- *Türkçe en güzel ve en heybetli dildir.*
- *Eğer biri sorarsa ki ululuğun ve devletin Türklere nâsip olmasının delili nedir? Ona şu cevabı vermek lazım: Cihan halkının hepsi kendi milleti arasında, kendi şehrindeyken aziz olur ve hürmet görür. Yabancı yurda giderse horlanır, hürmeti kalmaz. Yalnız Türklerin durumu bunun aksinedir. Onlar kendi yurtlarındayken diğer Türklerden farksızdırlar. Lâkin ordan ayrılıp müslüman memleketlerine geldiklerinde kadir ve kıymetleri artar bey ve hükümdar olurlar.*
- *Türklerin padişahı olan ve aklının üstünlüğü, fikrinin doğruluğu, bilgisinin çokluğu ile tanınan Alp Er-Tunga'dan: Türk, sedef içinde denizde bulunan inci gibidir. Kendi yurdunda bulunduğu kıymeti yoktur. Lâkin oradan çıkınca denizden ve sedeften çıkmış inci gibi kıymetlenir. Hükümdar taçları ve gelinlerin ziyeti olur".*

Frederick Starr (2019) göre; dönemin diğer bir yazarı **Yusuf Has Hacib** Türkçeyi esnek bir edebiyat dili olarak şekillendirdi, düzene soktu; ardından bu dili kullanan tah-

rihi, Türklerin kullandıkları alfabeler, Türk etnolojisi, Türkçenin mükemmelliği ve Türklerin teşkilâtçı bir millet olduğunu hakkında bilgiler vermektedir.

silli bir İranîye ya da Araba hiç yabancı olmayan bir konuda iki yüz sayfalık, idarecilere tavsiyeler verilen manzum bir eser (Kutatgu Bilig) verdi. Bu kitap kültürel kaynaşmanın mükemmel bir örneğiydi.

Kutadgu Bilig, “mutluluk veren bilgi”, “hükümet olma bilgisi” gibi anlamlara gelir. Dört ana karakter arasında geçen diyaloglardan oluşmaktadır. Eserdeki bu dört ana karakterin her birinin belirli bir sosyal rolü vardır ve her biri belirli bir değeri temsil eder:

- **Küntogdı** hükümdardır ve hukuku/adaleti temsil eder;
- **Aytoldı** vezirdir ve saadeti/devleti temsil eder;
- **Ögdülmüş** de vezirdir ve akli temsil eder;
- **Odgurmış** ise akibeti/kanaati temsil eder.

Eser, insanlara dünyada tam anlamıyla kutlu olmak için gereken yolu göstermek amacıyla kaleme alınmıştır. Özellikleri:

- Didaktik (öğretici) bir eserdir.
- Mesnevi şeklinde ve aruz vezniyle 6645 beyit olarak yazılmıştır. Eserde 173 de dörtlük vardır.
- Eserde, toplum hayatındaki bozuklukları düzelterek, insanı mutlu edecek yolların neler olduğu belirtilmiş; bunun yolları, devrin hükümdarına öğütler halinde gösterilmiştir. Eserde ahlak ve dinin önemi, devlet idaresi gibi konulara da değinilmiştir. Bu açıdan esere bir siyaset kitabı da denebilir.
- Edebiyatımızda aruz ölçüsünün kullanıldığı ilk eser olarak kabul edilmektedir.

- Eserde adaleti, akli, saadeti ve devleti temsil eden dört kahramanın çevresinde gelişen olaylarla yazar, devlet idaresinin ve sosyal düzenin nasıl olması gerektiğini anlatır.

Frederick Starr (2019) Orta Asya'nın hilafet üzerindeki tesirini Klasik Yunan medeniyetinin Roma üzerindeki tesirine benzetmiş, ancak aralarında önemli bir fark olduğunu şöyle ifade etmiştir: *"Yunanlılar Roma'nın kültür dünyasını şekillendirmiş olmalarına rağmen ne askeriye ne de iktisadi kontrol edebilmişlerdi. Halifelikteki Türkler entelektüel sınıfın yanı sıra orduyu ve iktisadın büyük kısmını da hâkimiyetleri altına alabilmişlerdir"*.

Avusturyalı sanat tarihçisi olan **Josef Strzygowski** (1974) asırlar öncesine dayanan Türk sanatının (bilim gibi) İslam adı ile nasıl örtüldüğünü dile getiren bir yazısında: *"Türk sanatının başlangıcı çok uzak bir geçmişe kadar uzanır. Ne İran, Irak ve Suriye, Mısır ve Anadolu ve ne Bizans bu Türk sanatının asli mahiyetini değiştirmiştir"* diyor.

Günümüzde Avrupa ve Amerika'daki çok sayıda akademisyen, eserlerini Arapça yazdıkları için İslam âlimlerini Arap olarak tanımlamakta; maalesef pek çok Türk aydını da bu görüşü ileri sürmektedir. Bu, fahiş bir hatadır. Tıpkı *"Bugün İngilizce bir kitap kaleme alan bir Japon ne kadar İngiliz ise bin sene evvel eserini Arapça yazan bir Orta Asyalı da o kadar Arap idi"*. XI. yüzyılda yaşayıp eserlerini Arapça yazan 415 kişinin üçte birinin Türkistanlı, geriye kalanların da yarısından fazlasının Fars kökenli olduğu tespit edilmiştir.

Alman araştırıcılar o dönemde yaşayan çok sayıdaki matematikçinin ve gökbilimcinin kökeninin çoğunlukla Türkistanlı olduğunu belirlemişlerdir. Nedenini de anadilleri Türkçe gibi sondan eklemeli olan kimselerin matematik ve doğa bilimlerine yatkınlığı olarak ileri sürmüşler, ancak bu konuda genetiğin etkisini göz ardı etmişlerdir. İslam ortaçağında olduğu gibi Sovyet idaresi altındaki Rusya'da da Türk kökenli büyük matematikçilerin yetişmesi bu tespiti destekler niteliktedir.

Tüm yukarıda anlatılanlar literatürde "Arap İslam Medeniyeti" olarak bilinen dönemin Araplardan ziyade ağırlıklı olarak Türkistanlı ve İranlı âlimler tarafından inşa edildiğini göstermektedir.

Orta Asya kültüründen büyük ölçüde etkilenen İslam coğrafyası 1150 yılı dolaylarına kadar altın çağını yaşamış; gerileme ve çöküşe neden olacak gelişmeler ise daha öncesinde başlamıştı. Bu hususu **Frederick Starr** şöyle izah etmektedir: Selçuklu veziri Nizamülmülk, Makyavelli den asırlar önce makyavelist ^[18] bir düşünce yapısına sahipti. Devlet yönetiminde din istismarını öne çıkararak bir idari sistemin oluşturulmasını başlatmıştı. Döneminde kurulan medreselerin eğitim programının hazırlanmasında Gazali önemli rol oynamıştı. Bu medreselerin en önemli üç özelliği:

- Eğitim, hakikatin sorgulanması değil, resmi ideolojiyi hâkim kılma amaçlı tasarlanmıştı.

[18] Ahlakla karşı menfaati önceleyen yaklaşımı benimsemek; davranışlarında ve devlet yönetiminde siyasi ahlaktan uzak yaklaşımı benimsemek olarak tanımlanabilir.

- Aklın kullanımını büyük ölçüde sınırlandırmıştı.
- Devlet için ideoloji önem arz ettiğinden, Sultanın arzuları doğrultusunda işlev görmüşlerdi.

Bu dönemlerde ise Batı'da modern üniversiteler kurulmaktaydı ve buralarda çok daha geniş ufuklu bir eğitim vizyonunu sunuyorlardı.

AVRUPALILARIN AYDINLANMA KAYNAĞI

Batılı tarihçiler ve takipçilerince Greklerin Orta Çağ öncesi bilime olan katkıları takdir edilir. Ancak, Greklerin daha öncesinde komşu kültür çevrelerinden alıp üzerine bina ettiği bilim ve kültürden hiç söz edilmez. Bu hususta bil-hassa Yunan tarihçiler çok tutucudurlar. Tarafsız bilim insanlarının "*Grek olanı Grek-öncesine her bağlama*" girişimine çok yoğun bir şekilde karşı koyarlar.

Oysa medeniyetin gelişme seyrinde bir devamlılık vardır. Her dönem bir öncekinin bulguları ve tecrübelerinden yararlanmıştıdır. Medeniyet yürüyüşünde 2500 yıl önce başlatılan Grek medeniyeti artık başta değil, ortada bulunmalıdır.

Tarihi gerçeklerin ortaya koyduğu üzere;

- Batı Anadolu'da yaşamış olan Etrüskler'in yapılan genetik testlerle Türklüklerinin tespiti;
- Grek ilim, sanat ve felsefesinin köklerinin Batı Anadolu olduğu;
- Roma medeniyetinin temelini kuran Etrüsklerin İtalya'ya Anadolu'dan gittikleri;
- Etrüsk sanatı ile Eti ve Lidya sanatları arasındaki sıkı münasebet;
- Ortaçağ'da Türk-İslam kültür çevresinin bilimler tarihindeki yaklaşık 800 yıllık yaratıcı dönemi; bunun Yeniçağı hazırlayan en güçlü kültür olduğu

göz ardı edilmemelidir.

Pek çok kaynağa göre Türkler fetih ettikleri yerlere din/bilim birliğine sahip inançlarını yakıp, yıkıp, yağmala-

yarak değil medeniyet götürerek yapmış; oraların ilerlemesine katkı da bulunmuştur.

Bu hususta **James Fergusson**, 1872 yılında yayınladığı "Tüm Ülkelerdeki Doğal Taş Anıtlar" (Rude Stone Monuments In All Countries) adlı kitabında;

- Türk uygarlığının bütün dünyaya nasıl yayıldığını; Turanlıların kendi gelişmiş uygarlıklarını ve inançlarını, binlerce yıl önce, Avrupa dâhil bütün dünyaya yaydıklarını;
- Turanlıların/Türklerin 6000 yıldan beri Avrupa'da bulduklarını ve birçok Avrupalının atası olduğunu;
- Avrupa'yı giden "Arap İslam Medeniyeti" diye isimlendirilen bilimin de Türklerin eseri olduğunu ifade etmiştir.

Turani Avrupa Tarih Tezi olarak isimlendirilen yukarıdaki görüş Avrupa'da da uzun süre kabul görmüştü.

Şemsettin Günaltay (1941), James Fergusson'un görüşlerini doğrular mahiyette, Arap ve Acemlere mal edilen bilimin özbeöz Türklere ait olduğu ileri sürmüştür.

Murat Adji (2002, 2020, 2021) eserlerinde;

- Türklerin binlerce yıl öncesinde kuraklık nedeniyle yaptıkları göçlerle Tek Tanrı inancını ve bilimi pagan Avrupa'ya götürdüğünü;
- Zamanla Türk Tanrı inancının ve uygarlığının Avrupa'nın dininin, dilinin ve kültürünün temel kaynağı olduğunu;

- Ancak bu Tanrı inancının (tevhit) Hıristiyanlaştırılması (baba/oğul/kutsal ruh) ile "öte dünyacı/kaderci/mistik" bir dönüşüme uğratıldığını (Avrupa'nın Orta Çağ karanlığını yaşamaması);
- O dönemde de Avrupa'daki Türk soylularının din/bilim birliği köklerini koruduğunu, kültürlerine sahip çıkarak Katolik ve Ortodoks kiliseleri ile mücadele ettiklerini;
- Bunların yeniden etkili olmasıyla modernleşmenin başlatıldığını (Avrupa'da Rönesans ve Reform hareketlerinin başlaması)

çeşitli kaynaklar göstererek ileri sürüyor.

Bu konularda Murad Adji şu bilgileri vermektedir. Kuzey Avrupa'nın kadim inancının kaynağı Altay çıkışlı kavimlerin getirdiği Gök Tengri inancıdır. Bu inanç ve kültürü İslamiyet'ten 300 sene önce Avrupa'ya kuzeyden ve güneyden ayrı ayrı yollardan girip, yayıldı. Daha çok orta ve kuzey Avrupa halklarının kültürleri üzerinde etkili oldu. Bu anlayış Tanrı üzerinde kimseyi görmemeyi, akıl ve bilimi öncelemeyi kabulleniyordu. O coğrafyada Gök Tanrı inancı etrafında gelişen kültür, kendine özgü apayrı bir tarzda oluşmuş ve "Aryanizm" olarak isimlendirilmiş, yerli Avrupalılar bu kültürü yaşayanları "Aryanlar", olarak adlandırmışlardı.

Aryanlar "Grek inancını", kabul etmiyor, Bizans'ın siyasi liderliğini de tanımıyorlardı. Elbette Hıristiyanlar da Aryanlara düşman gözüyle bakıyor, onları muhalif ve rakip olarak görüyorlardı. Zamanla aynı dilleri konuşan, ama farklı manevi kültürü sahip iki düşman kamp kuzey ve güney Avrupa oluştu.

Bu parçalanma sonunda ortaya iki ayrı dünya görüşü ve din anlayışı çıktı. Kuzey Avrupa;

- Hıristiyanlığın kabulünden önceki gibi- "dünyevi işleri" Tanrı'ya hizmet etmenin gerekleri arasında saymakta;
- Bu dünyayı da öte dünya kadar değerli bulmakta ve önemsemekte;
- Katolik kilisesinin "*içinde yaşanan bu dünya bir aşağılık dünya, öte dünya ise yüksek, kutsal ve istenilir*" olan öğretisini ret etmekteydi.

Hıristiyan Batılı için ise asıl önemli olan öbür dünya olup, bu dünyaya öbür dünyadan daha fazla önem vermek dinsizlik demektir. O dönemin Hıristiyanlık öğretileri;

- "*Ezelî hayatı yaşamak için, fâni olan hayatını öldür; gerçek kurtuluş, yalnız ezeli hayattadır*";
- "*Her şeyi bir tarafa bırakıp, öbür dünya ya hazırlık yap*";
- "*Esas olan sevgi, bilgi kibir vericidir*"

gibi kabulleri ihtiva ediyordu.

Bu iki grup arasında başlayan mücadelede Kavimler Göçü ile getirilen Tanrı inancı ve kültürü, Attila'nın torunları tarafından Katolikliğe karşı savunulmakta ve korunmaya çalışılmıştı.

Aynı zamanda Avrupa'da Arap-İslam medeniyeti adı ile Türklerden alınan bilim ve bilim zihniyeti yayılmaya başlamıştı. Bunların etkileriyle Hıristiyanlığın irrasyonel din anlayışı yıkıldı. Akıl ve bilim düşmanı olan Katolik kilisesinin bağnaz cenderesinden kurtuluş gerçekleşti. Batı'nın bilim ve teknoloji alanında gelişmesinin önü açıldı. Bilimsel

çalışmalar için ortam kalıcı hale getirildi. Böylece Türklerin Kavimler Göçü ile getirdikleri Tanrı inancı ve dünya görüşü daha sonra Müslüman kimliği altında gelen modern bilimle birleşerek "Avrupa Uygarlığı" meydana getirildi.

Murat Adji (2002, 2020, 2021) Orta Çağ sonrasında Avrupa'da başlatılan aydınlanma ile ilgili aşağıdaki görüşleri ileri sürmektedir: Çağdaş Batı uygarlığının temelinde Türklerin Kavimler Göçü ile getirdikleri rasyonel Tanrı ve dünya görüşü vardır. Bu görüşü devam ettiren Avrupa'daki Türk soylular Avrupa'nın aydınlanmasında etkili oldular. Bunlar Orta Çağ'ın sonlarına doğru Arap-İslam kimliği altında dünyayı aydınlatan Müslüman Türk Uygarlığını keşfedip, benimsediler. Katolik ve Ortodoks kiliseleriyle mücadele ederek aydınlanmanın yolunu açtılar. Protestanlığın ortaya çıkmasında ve şekillenmesinde etkili oldular.

Aydınlanmanın yolunu açan öncülerden Kutsal Roma-Germen İmparatoru II. Friedrich (1194-1250) Türk asıllı ve tek Tanrı inancına sahip olan Hohenstaufen hanedanına mensuptur. Deşt-i Kıpçak'ın son kağanları olan Hohenstaufen hanedanı 1138-1254 yılları arasında Orta Avrupa'da hüküm süren, Türkçe konuşan, Gök Tanrıya inanan kraliyet ailesidir. Hanedanın ismindeki "Hohen" iktidara gelmelerinden önce "kağan" olarak telaffuz edilen unvanlarından gelmektedir. Aile isimleri arasında "Konrad" en çok kullanılanıdır. Ülkelerine Hunia adını vermişlerdir. Hanedan mensuplarından Fredrich Barbarossa, IV. Henri ve II. Friedrich papa ile mücadele etmişlerdir. II. Friedrich bunlardan öne çıkanıdır.

Batılılar tarafından Türk kimliği saklanan II. Friedrich, tarihe "stupor mundi" (dünya harikası) unvanıyla geçmiştir. Sıra dışı kişiliği, yaşamı, kendine akli ve bilimi rehber edinmesi ile tebarüz etmiştir. Dünyada üstünlüğü ele geçirmenin ana ölçütünün bilimde ilerlemek olduğunun bilincine varmış bir hükümdardı. İslam kimliği altında Avrupa'ya giden tabiat bilimlerinin ve bilim zihniyetinin sahibi ve savunucusudur. Akıl ve bilim düşmanı Katolik kilisesinin karşısına dikilmiştir.

Alman Filozof Friedrich Nietzsche (1844-1900) yozlaştırılan Hıristiyanlığı eleştirdiği "Antichrist=Deccal" isimli eserinde, kendi dönemindeki kilise hegemonyasının vücut verdiği kemikleşmiş dinsel tabuları kıran biri olarak II. Friedrich'e hayran kalmıştır. Bu tabulardan biri olan "Müslüman düşmanlığı" yerine II. Friedrich'in "İslam'la barış ve dostluk" görüşünü desteklemiştir.

II. Friedrich, Tek Tanrı inancını ve bilimi Avrupa'da destekleyerek Avrupa'nın modernleşme sürecinin başlamasına vesile oldu. Bu dönemde "Arap-İslam bilimi" adı ile köklere Türklere ait olan bilim ve bilim zihniyeti Hıristiyanlık ve Yahudiliğe rağmen Avrupa'ya girerek, Batı'nın bilim ve teknoloji alanında gelişmesini sağladı. İnsanlık tarihinin en büyük dönüşümünün yaşandığı bu süreçte, modern Avrupa'nın gücünü oluşturan "tabiat bilimleri ve bilim zihniyeti", bağnaz Hıristiyanlığın karşıtı olarak gelişti ve büyüdü. "Tutucu ve öte dünyacı" Hıristiyanlığın karşısına bilimi öncelleyen bir uygarlık olarak çıktı. Çağdaş Batı uygarlığını yarattı.

II. Friedrich, Farabi ve İbn-i Sina ile ve onların yolundan giden İbn Rüşd'ün görüşlerini çok iyi biliyor ve takdir ediyordu. XII. yüzyılın ortalarında Katolik kilisesiyle girdiği mücadelede İbn Rüşd'ün eserlerini Latinceye tercüme ettirdi, sonra bu eserleri Bolonya, Padoa, Sorbone ve Oxford Üniversitelerine aktarılıp okunmasını sağladı. Böylece Batı üniversitelerine giren İbn Rüşd, kısa zamanda liberal ve laik aydınlar tarafından benimsenerek yaygın bir düşünce akımı hâline dönüştü. İbn Rüşdcüler (Averroist olarak bilinen bu akımın mensupları) Katolik kilisesinin doğmalarına karşı büyük mücadele verecekler ve Engizisyon mahkemeleri tarafından meydanlarda ateşlere atılarak yakılacaklardı. Ancak İbn Rüşd'ün temel tezleri Rönesans'ın, modern düşüncenin ve aydınlanma felsefesinin ortaya çıkmasında etkili olacaktı." (Bekir Karlığa. Karar Gazetesi, 19-8-2019, s.11.)

II. Friedrich bilime olan tutkusunu ve bu konuda gelişmelerin olduğu İslam alemiyle ilgisini hayatının her safhasında sürdürür. Bunu çıktığı haçlı seferi sırasında da gösterdi. Papa'nın ve fanatik Hristiyanların baskısına dayanamayarak (geç çıktığı için aforoz edilmesine rağmen) 1228 yılında 6. Haçlı Seferi'ne çıkar. Fakat bunu barış içinde yapar. Kudüs'ü Müslümanlardan müzakere yoluyla savaşmadan teslim alır.

Bu sefer sırasında bile dostluk kurduğu Müslümanlarla bilgi alışverişi yapmıştır. Bu sırada öğrendiği kuş bilimi hakkında kitap yazmıştır. Orijinal başlığı 'De arte venandi cum avibus' olan 'Kuş Avlama Sanatı Hakkında' isimli bu kitap, kuş biliminin (Ornitoloji) öncüleri arasında sayılmaktadır.

Aynı zamanda Sicilya şiir okulunun koruyucusuydu. Onun Palermo'daki kraliyet sarayı (yaklaşık 1220 yılından ölüme kadar) Roma dilleri ve Sicilyaca formunda ilk edebiyat okulu gibi fonksiyon gördü. Okulu, şiir formuna önemli etkiler yaptı ve modern İtalyancanın oluşmasına katkı sağladı.

II. Friedrich'in bilimsel faaliyetleri ve çabaları onun düşünsel dünyasını ve ufkunu genişletirken, aynı zamanda Avrupa'nın gelecekteki aydınlanmasının önünün açılmasına katkı sağlamış; daha kendi döneminde meyvelerini vermeye başlamıştır. İmparatorluk için hukukçu ve idari alanda memurlar yetiştirmek için Napoli'de Avrupa'nın felsefe, teoloji ve fen bilimleri de okutulan ilk devlet üniversitesini 1224 yılında kurmuştur. O, ders verecek hocaları ve üniversiteyi kilisenin ve diğer çevrelerin etkisinden korumak için gerekli tedbirleri de almış, üstelik tebaasına başka üniversitelerde okumayı yasaklamıştır. Salerno Tıp Fakültesinde eğitim süresi ilk üç yılı mantık dersine ayrılmak üzere sekiz yıla çıkarılmıştır. Böylece eğitim alanında bir devrim yaparak, Almanların ilk üniversitelerini Heidelberg'de kurmalarından 150 yıl önce, Avrupa'nın eğitim sisteminin temellerini atmıştır.

Friedrich, siyasi sahada kısa sayılacak bir ömür sürmesine mukabil, ilim sahasında asırlarca Batı ile Doğu'nun barıştırıcı unsuru olur. Doğu ile Batı arasında kurduğu bağlantıdan yeni bir laik iklim ve bilim ortamı oluştu. Bunun neticesinde modern dünya ve devlet görüşü temelleri vücuda geldi.

II. Friedrich'in imparatorluğu sık sık Papalık Devleti ile karşı karşıya gelmiştir. Bu nedenle iki defa aforoz edilmiş, o dönemin tarihçileri tarafından iftiraya uğratılmış, Papa IX. Gregorius tarafından "deccal" ilan edilmiştir. Avrupa'nın modernliğinin temellerini Roma (Katolik kilisesi) ile giriştiği bu amansız mücadele sonunda atmıştır. Geriye Kilisenin pagan kökenli (teslis-ruhban-öte dünyacı) inancını yıkacak miras bıraktı.

Murat Adji'ye göre Kilisenin Hohenstaufen hanedana düşmanlığı II. Friedrich'in ölümünden sonra artarak devam etmiştir. Kilise, Hanedanı "yılan soyu" olarak isimlendirerek savaş açmış, II. Friedrich'in oğlu Manfred'i zehirlemiştir. Son veliaht olan 16 yaşındaki torunu Konradin'i önce "*sinsi Hohenstaufen hanedanının torunu, zehirli küçük kral*" diyerek aforoz etmiş; sonrasında ise ateşte yakarak idam etmiştir. Bunu da Attila tarafından akrabaları idam edilen Carlo Anjulu, Papa'nın da izniyle gerçekleştirmiştir. Böylece Avrupa'nın son kağanlarının imparatorluk öyküsü engizisyon ateşinde bitmiş oldu.

Kiliseye göre: "yılan soyu" kesinlikle sönmüş, görünüşte zaferi papalık kazanmıştı. Ne var ki II. Friedrich'in tohumlarını atıp yeşerttiği bilim zihniyeti, tanrının tekliği inancıyla kök salmaya başlamıştı bile. Ancak toparlanıp, güçlenerek dini şekillendirip ortaya çıkması XVI. yüzyılda gerçekleşti. Katolik kilisesini temellerinden sarsan bir "reform" hareketi ile boy gösterdi. Murad Adji, reform ile ortaya çıkan Protestanlığın, teologların iddia ettiği gibi, kilise dehizlerinde değil, halkın karşı çıkmasıyla oluştuğunu vurgu-

lar. Protestanların Aryan taraflarının daha ağırlıklı olduğunu belirtir.

“Protestanlar, Tanrı ve İnsan arasındaki aracıları, yani Papalık kilisesini ve onun ruhbanlarını ret ettiler. Onlara göre kişinin inancı -eski Türklerde olduğu gibi- davranışla odaklıydı. Putperestlik tezahürü sayarak kutsal ölümlere ibadeti kaldırdılar. Kısacası pek belli etmeden Aryan geleneklerini sürdürdüler. Reform süreci yeni kültüre alan açacak bir atılımdı. Altay’ın tinsel gelenekleri Protestanlarla birlikte Kuzey Avrupa’ya kısmen dönmüş oldu. Türk kağanı II. Friedrich’in Katolik kilisesine karşı savunduğu tek tanrı inancı, Protestanlık ile sürdürülecek, bir başka Türk kağanı Sultan Süleyman sayesinde varlığını koruyacaktı.

Protestanlık ile kendi Aryan (Tengri) inancına ve dünya görüşüne kavuşan Kuzey Avrupa, Katolik kilisesinin bu dünyayı lanetleyerek, dünyevi hayatın ve bilimin önüne örmüş olduğu kara ve kalın duvarları yıktılar. Türklerin dünyevi din ve bilim anlayışını hayata geçirerek, bu dünya görüşünü laiklik kavramlarıyla tanımladılar. Bu çerçevede, II. Friedrich’in kendileri için hazırlamış olduğu Asya’dan gelen Türk patentli bilim zihniyetine sahip çıktılar. Bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayarak, onun başlatmış olduğu modernliği kaldığı yerden sürdürdüler. Katolik kilisesine karşı çıkarak Avrupalılara modern dünyanın yolunu açan Protestanlar, Kanuni Sultan Süleyman’ın koruması altında varlıklarını devam ettirdiler. O sırada Türklerin terk ettiği dünyevi bilime sahip çıkarak modern çağlarını başlatırlar.

Robert Briffault (1919), şu tespiti yapıyor: “İslam medeniyetinin modern dünyaya en büyük hediyesi bilimdir... Fa-

kat Avrupa'yı yeniden hayata kavuşturan şey sadece bilim değildi. İslam medeniyetinden gelen başka tesirlerde Avrupa hayatına ilk ışıltıları vermiştir... Avrupa'nın ilerlemesinde İslam kültürünün tesirini görmeyeceğimiz hiçbir alan yoktur. Bu tesirin bütün açıklık, büyüklük ve devam eden gücüyle kendini gösterdiği, en büyük zaferlerin kazanılmasına sebep olduğu alan, tabiat bilimleri ve bilim zihniyeti olmuştur... Avrupa'ya barutu ve topu veren, en iyi çelik üretimini öğreten, pusulayı, pamuktan ucuz kâğıt yapımını ve matbaacılığı öğreten Müslümanlardır. Asya böylece Avrupa'yı kendisine karşı silahlandırdı, yazgının kendisine karşı dönüşünü kendi elleriyle hazırladı; ama bunun sonuçlarını görebilmesi için aradan yüzyıllar geçmesi gerekti."

Cengiz Özakıncı (2019)'ya göre de Tevrat ve İncil'den oluşan 'Bible', 2000 yıldır Hıristiyanların elinde olmasına karşın, Batı'daki bilimsel ilerleme son 300 yılda olmuştur. Bu ilerleme, kiliseye (Yahudi-Hıristiyan/Tevrat-İncil inancına) borçlu olmayıp, tam tersine kiliseye karşı direnişe borçludur. Avrupalılar Türklerin devlet sistemini ve teknolojisini taklit ederek modern çağlarını başlattılar.

Neticede; Asya'da (İskender, Çin, Rus, Fars, Arap, Haçlı ve Moğol yıkımlarına rağmen) binlerce yıllık gelişimine devam eden Türk uygarlığı, İslam kimliği altında da olsa dünyayı yeniden aydınlatmıştır.

İSLAM COGRAFYASINDA BİLİMDEN UZAKLAŞMA

Emeviler sonunda yıkılıp gitmişler, ancak geride uyguladıkları otoriter yönetim sistemi ile inanç istismarlığına dayanan günümüze kadar gelen çarpık bir devlet/toplum anlayışı bırakmışlardı. Bu anlayış Emeviler'den beri din adına, aklın ve bilimin düşmanı olarak Müslümanlara şırınga edildi. "Öte dünyacı/kaderci/mistik", din/siyaset anlayışı Orta Asya'daki aydınlanmanın sonunu getirdi.

Gazalî (1058- 1111), dönemindeki felsefi ve akli görüşleri tenkit etti. Kendinden önce yaşamış ve İslam medeniyetinin yıldızları olarak görülen Farabî ve İbn-i Sina gibi filozoflara saldırdı, bunları tekfir etti ve akılı hafife aldı (**Kasım Kufralı**). Selçuklular döneminde idarecileri üzerinde de etkili olan Gazali, Türkistan ve İran'da İslam düşüncesini derinden etkilenmiştir. Kurduğu medreselerde felsefeyi yasaklayan Nizamülmülk'ün himayesi ile Selçuklu Devleti'nin desteğini sağladı.

Gazalî aklın kifayetsizliğini ve onun yerine bir tasavvuf terimi olan mûkaşefeyi (*akıl ve duygular yoluyla erişilmesi mümkün olmayan maddî, manevî ve ilahî bilgileri kalp gözüyle keşfetmeyi*) savunmaktaydı. Bunları söylerken bile, kendince aklî delilleri kullanmaktaydı. Gazalî, bu görüşlerinden dolayı başkaları tarafından da eleştirilene uğradı (**Ahmet Arslan, 2018**)

Frederick Starr'a (2019) göre:

- "Gazalî bizzat bilimin kuşkuculuğa ve ateizme götüren bir akılcılık tarzını beslediğini savunmaktaydı. Ne akıl ne de mantık insanoğlunun asıl amaçlarına hizmet et-

memekteydi. Bilimsel ve felsefî arayışın tamamı Gazalî'ye göre içi boş bir aldatmacadan ibaretti... Mistik yol ise, aksine, idrakin üstün bir şeklini temsil etmekteydi. Niyeti ne olursa olsun, Gazalî'nin yazdıkları İslam adına akılcılığı ve aydınlanmayı savunanları susturmak isteyen herkese gayet etkili bir entelektüel araç vermişti. Gazalî'den sonra ucu açık ilmî sorgulama ve sınır tanımayan felsefe İslam dünyasında kendisine yer bulamayacaktı".

- Türkistan'ın Moğol idaresine girmeye başladığı zamanlarda tasavvuf Türkler arasında yaygınlık kazandı. Zira İslam'ın bu mistik yorumu konargöçerlerin ferdiyetçiliği, Gök Tanrı inancı ve Şamanistik ritüelleriyle uyuşmaktaydı. Moğol tazyiki altında kalan insanların tasavvufta kendilerini bulma arayışları büyük ölçüde entelektüel hayatın bastırılmasına ve zorunlu olarak inzivaya çekilmelere neden olmuştu. "*Tasavvuf; musikisinin ve edebiyatının bütün güzelliğine rağmen zamanla mantığın, matematiğin, bilimin, felsefenin ve ilahiyat da dâhil olmak üzere akılcı arayışın muhalifi oldu*" .
- Moğollardan kaçan Türkistanlı âlimler memleketlerine dönememiş ve gerçekleşen beyin göçü bölgenin kültürel ve entelektüel liderliğini elinden almıştı.
- Moğolların Türkistan'daki entelektüel hayatı, kent ekonomisini ve kültür hayatını sekteye uğrattığı yadsınmaz bir gerçektir. Ancak zikredilen çöküş Moğol istilasından çok önce başlamıştı. Hâl böyle iken, Moğolların kültürel yıkım sürecini hızlandırıp tamamladıkları söylenebilir. Fakat bu yıkımın başlatıcıları oldukları iddia edilemez.

- Osmanlılar, Babürlüler ve Safevîler bilim ve felsefede bir ekol oluşturamadılar. *"Timur sonrası dönemin bu üç imparatorluğu Gazalî'nin on ikinci asırda ileri sürdüğü ve o dönemden sonra ana akım İslam itikadının kuralı haline gelen aklın önüne sınır konulmasına karşı çıkmadılar"*.

Tam olarak XVI. yüzyılda Türkler ile Avrupalılar arasında bir makas değiştirme olayı yaşandı. Avrupalılar, Osmanlıları örnek alarak Hıristiyanlığın "öte dünyacı/kaderci/mistik" cenderesinden kurtulup "bilime/bu dünyaya" yönelirken; Arap/Fars sarmalına bir de Bizans'ın "öte dünyacılığını" katan Osmanlı Devleti bilim ve teknolojiyi terk ederek, kendi sonunu hazırlamış oldu.

Batı dünyevi, Doğu uhrevi kimliğe büründü. Böylece Attila'nın Batı'daki torunları, Katolik kilisesinin öte dünyacı/kaderci/mistik din anlayışını yenerek bilime ve bu dünyaya sahip çıkarken; Doğu'daki torunları Arap/ Fars/ Bizans karışımı, öte dünyacı/kaderci/mistik din anlayışına yenilerek bilimden ve bu dünyadan kopmuş oldular. Aklın, bilimin ve bu dünyanın düşmanı olan bu anlayış, Osmanlı Devleti'ni içeriden çürüterek çökmesine sebep olmuştur. M. A. El Cabir'e göre, bu irrasyonel anlayış Selçuklunun, Endülüs'ün, hatta Savefi ve Babür devletlerinin yıkımına sebep olmuştur.

Türklerin öz malı olan dünyevi bilim ve bilim zihniyeti Avrupa'ya taşındıktan sonra Asya'da boğulmuştur. Anadolu'da akılcı, bilimci ve hür iradeci İslam'ın yerine; onun can düşmanı olan Arap/Fars karışımı kaderci/nakilci/mistik an-

layış Bizans/Hıristiyan bağnazlığı ile birleşerek etkili olmuş, Osmanlıyı içerden çürütmüştür.

12. yüzyıldan itibaren Batılılar, Arapça yazılmış felsefi bilimsel eserlerin Latinceye çevirileri ile, skolastik-teolojik düşünceden sıyrılıp, felsefi bilimsel (mantıki-nedensel) düşünme yoluna girmiştiler. Aynı dönemlerde Türklerin hegemonyasındaki İslam imparatorlukları ise "Teosofi-Teoloji" yolunda yürümeyi tercih ettiler. 16. yüzyıldan itibaren Batılılar, felsefe ve bilim önderliğinde ilerlerken; Müslümanlar, toplumsal gerçekliklerden ve nedensellik-olgusallık'tan koparak medreselerde skolastik-metafizik-mistik anlayışlarla yerlerinde saymışlardır.

"Türkler, Maveraunnehir bölgesinde vaktiyle geliştirdikleri rasyonel teolojiyi (Hanefi-Maturidi) terk edip, "mitolojik/menkıbevi" (mistik-tarikat) anlayışa yönelmişler. İslam kimliğine büründürülen bu akıl, bilim düşmanı, kaderci/nakilci/mistik anlayış Osmanlı Devleti'ni içerden çürüterek, Avrupa'nın da gayretleriyle çökertmiştir.

İslam coğrafyasından kovulan, yok edilen tabiat bilimi ve bilim zihniyeti gittiği Avrupa'da geliştirilerek Müslümanlar karşısına üstün bir "dünyevi güç" olarak çıkmıştı. Bu dönüşümün en ironik yanı ise Hristiyan ve Yahudilerin bu gücü Müslümanlara karşı kullanması olmuştur. Ne var ki Robert Briffault'ın dediği Müslümanlar bir türlü bu gerçeği görmemiş ve bunun sonuçlarını algılayamamışlardır. Aksine Orta Çağ Hristiyanları/Yahudileri gibi "öte dünya" için yaşamaya, uyutulmaya devam etmektedirler.

Fuat Sezgin (2015), Osmanlıların XVII. yüzyılda bilim ve teknolojiyi yani bilim zihniyetini kaybettikten sonra çöküşe geçtiğini ifade eder. Bu hususlarda **Sabri Ülgener** (2006) Osmanlı kimliği altında Türklerin nasıl mistik/kadercı bir yaşam tarzı ile uyutulduğunu ve devletin çöküşe geçtiğini; **İsmail Tokalak** (2010) "Bizans-Osmanlı Sentezi"nde Türklüğün yerini nasıl Bizanslılığın aldığını anlatırlar.

Durmuş Hocaoğlu (2014), "Laisizm'den Millî ve Sekülerizm'e" adlı eserinde Türklerin nasıl uyutulduğunu, Avrupalıların nasıl uyandığını anlatıyor. Osmanlı Devleti'ni yükselişten çöküşe sürükleyen bu zihniyetin yıkıcılığını şöyle izah eder: "*Bu dünyanın (eşyanın) dünyevi bir çalışma mekanizması vardır ve o sebeple de bu dünyaya hükmetmek, başka hiçbir yol ve yordam ile değil, bu çalışma mekanizmasının keşfedilmesi ile yani "dünyevi bilgiler" ile mümkündür. Dünyevi bilgilere sırtını dönene, dünya da sırtını döner.*"

TÜRKLERİN BATI KAMUOYUNDA DÜŞMANLAŞTIRILMASI

Emperyalist/Hıristiyan ittifakın Osmanlı Devleti'ni yıkma ve paylaşma kararından sonra "Turani Avrupa Tarih Tezi" göz ardı edildi. Bu şer ittifakı XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni yıkma İslam dünyasını parçalama amaçlarına hizmet edecek eylemleri başlattılar:

- XIX. yüzyılda kendi kamuoylarında Türkleri kötüleyip, düşmanlaştırmak için "Hint/Ari-Avrupa Tarih Tezi" ile bir tarih/medeniyet anlayışı kurguladılar.
- Şeytani bir ters yüz edişle Türklerin geçmişte Dünyaya medeniyeti yaydıklarını inkâra, aksine "barbar, medeniyet düşmanı" olduklarını iddiaya başladılar. Bu suretle Batı kamuoyunu ve etkileri altına aldıkları Osmanlı tebaasını (Hıristiyanları ve Arapları) Türklere karşı düşmanlaştırdılar [¹⁹].
- Avrasya'yı Doğu ve Batı olarak ikiye ayırıp, asıl olarak Avrasya'nın bütününe hâkim olan Türk tarihi ve medeniyetinin Avrupalı köklerini saklamaya çalıştılar. Kendi uygarlıklarına Yunan/Roma/Yahudi kökler icat edip, bütün eski ve yeni uygarlıkları yok sayarak bir "Yunan mucizesi" uydurdular.

[¹⁹] Mısır Seferi sırasında Napolyon "Türk ırkı" ile "İslam dini"ni birbirinden kurnazca ayırmış ve "İslam dinine dost; Türklere düşmanız!", "Mısır'daki Müslüman Arapları, Türk ırkının pençesinden kurtaracağız" çılıklarıyla, elinde Kur'an, kendisini de Müslüman olmuş gibi göstererek. Mısır'ı işgal etmişti (**Cengiz Özakıncı**).

- Ortak Türk düşmanlığını yansıtan Arap/Acem tarihini kendilerine payanda yaptılar. Yine uydurdukları “Arap-İslam Medeniyeti” kavramı ile Türk Uygarlığı’nı köklerinden kopartarak Arap/Acem kültürüne bağlayıp, “Arap-İslam Medeniyeti” kavramı ile Arapların zimmetine geçirdiler [20]. Böylece Türk Uygarlığının Orta Asya’daki binlerce yıllık birikimini Arap-İslam adına kilit altına alıp, Arap-İslam Medeniyeti adı altında Arap kültürüne yamaladılar. Türk Uygarlığı’nı yok saydılar.
- Tüm bunlarla “Türk Uygarlığı’nı” binlerce yıllık Avrasyalı köklerinden koparttılar.

Bu hususlarda **Necdet Sumer** (2016) “Sömürgeci Batı Uygarlığı ve Atatürk Cumhuriyeti” kitabında Batılıların ve Arapların Türk uygarlığını, üzerini kapatarak nasıl çaldıklarını da ifade eder. **Bedri Gencer** (2017) “İslam’da Modernleşme” adlı yayınında Avrupalıların Osmanlıyı yıkmak, bu amaçlarına ulaşmak için de Türkleri, medeniyet düşmanı barbarlar olarak göstermeye hizmet eden “Yunan mucizesi” ve “İslam medeniyeti” kavramlarının uydurduklarını anlatır.

Taha Niyazi Karaca (2018), “Büyük Oyun” kitabında Türkleri düşmanlaştırarak yeryüzünden kaldırmaya yönelik medeniyet kurgusunun uygulayıcısı İngiltere Başbakanı Gladstone’u detayları ile anlatır. Kendini “haçlı savaşçısı” olarak tanıtan bu zat, döneminin dış politikasını ülkesinin menfaatlerine hizmet edecek şekilde yönlendirmiş; İngilte-

[20] Oysa Şemsettin Günaltay’ın (1932) pek çok kaynak göstererek Arap ve Acemlere mal edilen bilimin özbeöz Türklere ait olduğu belgelemiştir.

re ve etkilediği diğer kamuoylarında Türkleri düşmanlaştırmış, Osmanlının yıkımını hazırlayan ve Sevr Anlaşmasına kadar giden sürecin ortamını hazırlamıştır.

İngiltere 19. yüzyıl sonlarına doğru, büyük bir sömürge imparatorluğu kurmuş ve Akdeniz’de üstünlüğü ele geçirmişti. Sömürgeleri ile bağlantı yollarını Akdeniz üzerinden sağlıyordu. Bu bağlantı yolunun güvenliği, dolayısıyla Kıbrıs, İngiltere için çok önemliydi. “Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünü Rusya’ya karşı koruma” bahanesiyle, Kıbrıs adasında üs kurmayı talep etti. Bu talep üzerine, İngiltere ve Osmanlı Devleti arasında “Doğu Anadolu’daki Rus tehdidi kalkana kadar”, **İngiltere’nin Kıbrıs adasını kulanması**, 4 Haziran 1878 tarihinde imzalanan anlaşmayla mutabakat altına alındı. Ancak İngiltere; Kıbrıs’a yerleştikten ve 1880’deki Gladstone başkanlığındaki Liberal Parti’nin iktidara gelmesinden sonra, “Rusya’ya karşı Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünü koruma” politikasını terk etti. Yeni politikasında Akdeniz’deki hâkimiyeti için Rusya’yı da tehdit olarak algılamakta idi. Bu çerçevede Gladstone Hükümeti, Osmanlı Devleti toprakları üzerinde

- İngiltere’ye dost, İngiliz çıkarlarına hizmet edecek,
- Rusya’nın güneye doğru inmesi önünde set teşkil edecek

“bağımsız” bir Ermenistan devletinin kurulmasını destekleme kararı aldı. Bu şekilde iyice Ermenilerin hamisi rolüne soyunan İngiltere, yeni politikasını gerçekleştirmek amacıyla Bâbıâli üzerindeki baskılarını yoğunlaştırdı. Başbakan Gladstone, hükümetinin yeni stratejisini avam kamarasında “*Konuşmaya değmez, Türk ölümü hak etmiştir*” diye

bağırarak ilan ediyordu.

Avrupa'da Attila sonrası Ortodoks ve Katolik kiliseleri kendi "tutucu/bağnaz" din anlayışları için Türklerin kıtaya getirdikleri rasyonel Tanrı inancını tehlikeli görüp, buna karşı savaş açmışlar; Türkleri "ötekileştirerek/şeytanlaştırarak" barbarlar olarak tanımlayıp, Türk düşmanlığı üzerinden bir tarih ve medeniyet tezi kurgulamışlardı. **İngiliz başbakanı Gladstone**, bu dinî ve tarihî düşmanlık duygularını ortaya çıkartarak devletin emperyal politikası için elverişli bir malzeme haline getirmiş oldu.

Rusya; Berlin Antlaşması'nın imzalanmasından ve İngiltere'nin İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında önünü kesmesinden sonra, sıcak denizlere ulaşma seçenekleri arasına **Erzurum-İskenderun hattından** Akdeniz'e inme stratejisini de dâhil etmiş ve bu amacı doğrultusunda Doğu Anadolu'da yaşayan Ermenileri, Osmanlı Devletine karşı kışkırtma eylemlerini hızlandırmıştır (**Gürbüz Mızrak, 2022**).

Bu tarihten sonra Rusya, İngiltere ve Fransa; Ermenileri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak, Osmanlı Devleti'ne baskı yapmak için

- Türkleri kamuoylarında düşmanlaştırmışlar;
- Anadolu'da ardı arkası kesilmeyen Ermeni ayaklanmaları çıkarmışlar;
- Türkler ve diğer Müslüman ahali ile Ermenilerin birbirlerine can düşmanı olması için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır.

Ermenilerin Osmanlı Devleti'ne karşı isyan ettirilmesinde

ve kanlı olayların çıkarılmasında **misyonerlik faaliyetlerinin de etkileri büyük olmuştur**. İngiliz misyonerler 1815 yılından, ABD'liler de 1819 tarihinden itibaren Osmanlı topraklarına yerleşmeye başlamışlar, Osmanlı coğrafyasında hızla açtıkları kiliseleri ve misyonerlik okulları ^[21] ile teşkilatlanmışlardır.

Amerikan misyonerlerinin Ermeni halkı üzerinde etkileri daha fazla olmuştur. Amerikan misyonerleri ilk etapta Müslüman, Yahudi, Rum ve Ermeni toplumlarına Hıristiyanlığın Protestan mezhebini kabul ettirmeyi hedeflediler. Ancak, Müslümanları ve Yahudileri Hıristiyanlaştırma çabaları başarısızlıkla sonuçlandı. Rumlara yönelik faaliyetlerinde de netice alamadılar. Buna karşılık, çok sayıda Ermeni'yi Protestanlaştırdılar ^[22]. Bu kısmi başarı, merkezi Boston'da bulunan misyonerlerin üst kuruluşu ABCFM (American Board of Commissioners for Foreign Missions) tarafından, Evangelizm'in yayılmasına yapılan büyük bir hizmet olarak "takdir" gördü. Bu tarihten itibaren Ermeniler, Amerikan misyonerlerinin gözdeleleri oldular.

Misyonerlerin faaliyetleri ABD Başkanı Wilson tarafından da beğenildi. Neticede Ermenilerin siyasi mücadelelerinin desteklenmesi, ABD dış politikasının unsurları arasındaki yeri-

^[21] 1914 yılında Osmanlı coğrafyasındaki 705 yabancı okuldan 465'i Amerika, 83'ü İngiltere, 72'si Fransa, 44'ü Rusya (Beyrut), 24'ü İtalya, 7'si Almanya, 7'si Avusturya ve 3'ü de Yunanistan'a (İzmir) aitti.

^[22] Daha sonra bunların önemli bir kısmı ise Amerikan vatandaşlığına geçmiş, iki ülke arasındaki anlaşmalardan yararlanarak vergisiz bir yaşam sürme ve suç işlediklerinde konsolosluk himayesinde yargılanma gibi dalavereli yolları denemişlerdir.

ni aldı. 1914'te ABCFM, Osmanlı Devleti içinde kiliseler ve misyoner okullarından oluşan geniş bir örgüt kurdu [23].

Kısa sürede faaliyete geçirilen 100 Evangelist Ermeni kilisesi, üye sayısını 15 bine çıkardı; açılan misyoner okullarında 30 bin civarında öğrenci okutulmaya başlandı.

Bu misyoner okulları, Ermenilerin yanında Bulgarları, Arnavutları ve Rumları da devlete ve Türk toplumuna karşı düşmanlığa teşvik eden kin, nefret ve tahrik kaynakları olmuşlardır. Misyonerler; Amerikan kamuoyuna "Osmanlı Devleti idarecilerini ve Türkleri barbar, hunhar ve uygarlıktan nasibini almamış ve gayri-Müslim azınlıkları gaddarca ezen kişiler" olarak tanıtmaya yoluna gitmişlerdir. Babası misyoner olan Independence Gazetesi editörü Edwin Bliss'in yazdığı "Turkey and Armenian Atrocities" adlı kitabının önsözü buna tipik örnektir. Ön sözde "Ermeniler fiziki açıdan diğer bütün ırklardan daha fazla Peygamberimiz İsa'ya benzer. Onlar cesur, temiz ruhlu, ciddi, silahsız, masum ve barışçıldır. Türkler ise, zalim, kindar, çılgın, fanatik, iğrenç, vahşi, gaddar ve işkenceden zevk alan yaratıklardır" gibi ifadelerle Ermeniler kutsanmış, Türkler için ise çirkin iftiralar yapılmıştır. Misyonerler, bu şekilde dav-

[23] ABCFM verilerine göre savaş öncesinde Anadolu'da 145 misyoner fazla sayıda merkezde bulunmuşlar, bunlara çoğunluğu Ermeni olmak üzere 800 kadar yerli Hıristiyan yardımcı olmuştur. Bu misyonerler, şahit olmadıkları, ancak Ermeniler tarafından kendilerine anlatılanları rapor etmişlerdir. Amiral Bristol raporlarında sıklıkla misyonerlerin tek taraflı, tutarsız, gerçek dışı, abartılı ve yanlış yönlendirici bilgilerle kamuoylarını yanılttiklerinden yakınmıştır.

ranarak;

- Yürüttükleri faaliyetler için Amerikan toplumunun desteğini almayı ve onlardan maddi kaynak teminini amaçlamışlar,
- Hem Ermeniler arasında, hem de ABD ve Batı kamuoyunda Türkler hakkında nefret tohumlarını ekmişlerdir.

Misyonerlerinin yürüttüğü tek taraflı kara propaganda ABD toplumu üzerinde etkili olmuş, Amerikan kamuoyunda "Türkler eli kanlı katiller", "Ermeniler ise mazlumlar" olarak algılanmıştır. ABD siyasetinde etkin olan Evangelistler, genelde Ermeni Diasporasının destekleyicileri olmuşlardır.

Takip eden yıllarda misyoner faaliyetleri sürdürdüler. Avrupa'daki büyük devletler diye anılan İngiltere, Rusya ve Fransa; Osmanlı Devleti üzerindeki emellerine ulaşmada **Ermenileri hayalle beslemeye ve kendi emelleri doğrultusunda kullanmaya devam ettiler.** İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya arasında gizli anlaşmalar imzalanarak; bu **anlaşmalarda Ermenilere vaat edilen hiçbir husus yer almadı.** Yani, Ermenilerin güvendiği koruyucu melekleri, Ermeni meselesi diye ortalığı toz duman eden bu emperyalistler, savaş öncesi yaptıkları paylaşım planlarında Ermenileri yok sayacaklardı.

Sonuçta Emperyalistler;

- Osmanlı Devleti'ni yıkma emellerine hizmet etmesi için Türkleri "medeniyet düşmanı barbarlar" olarak düşmanlaştırmak için Türklerin/Turanlıların kadim medeniyetinin üstünü örtmeye çalışmışlar;

- Kendi medeniyetlerini yalnız Batı'nın icadı olarak göstermişler, bunu da büyük ölçüde dünyaya, hatta Türk/Müslüman aydınlara kabul ettirmişler;
- Türklere/Müslümanlara büyük zararlar vermiş;
- Emeviler gibi dünyayı yağmalamada, bütün dünyaya sömürülerine hizmet eden, kendi icatları Hıristiyanlık anlayışını götürmüşler;
- Yakın geçmişte de sömürü düzenlerine hizmet edecek "Büyük Orta Doğu Projesi" adı altında eylem planlarını uygulamaya koymuşlardır.

SON SÖZ

Mustafa Kemal Atatürk büyük bir entelektüel ve idealist bir Türk Milliyetçisi olarak geri kalmışlığın nedenlerini teşhis etmişti. Vatanın düşman işgalinden kurtarılmasından hemen sonra kapsamlı bir program ve reform hareketi başlattı. Öncelikle Türk insanının kendine güven duyması sağlanmalıydı. Bunun için genç cumhuriyetin vatandaşlarına büyük bir milletin mensubu oldukları; atalarının, insanlığın ortak bilim tarihinin çok önemli bir döneminin yapıcıları olduğu hatırlatılmalıydı. Türklerin medeniyetler tarihindeki yerini göstermek ve onları XVII. yüzyılın başından beri düştükleri kompleksten kurtarmak lazımdı. Bu doğrultuda Atatürk döneminde;

- Kadim Türk medeniyeti “Türk Tarih Tezi” ile yeniden gündeme getirilip kamuoyuna benimsetilmiş,
- Sağlanan motivasyon ve uygulanan eğitim sistemi ile bilim zihniyetinin temelleri atılmış,
- Din/bilim birliğinin sağlanmasına çalışılmış,
- Eğitimde Avrupa’nın seviyesine ulaşılmış,
- Çok değerli bilim insanları ve uzmanlar yetiştirilmiş,
- Kısa sürede maddi ve manevi kalkınmada önemli merhaleler kat edilmiştir.

Böylece Atatürk, Türk tarih tezi ile XIX. yüzyılda Türk düşmanı İngiliz Başbakanı ve haçlı savaşçısı olan William Ewart Gladstone tarafından kurgulanan Avrupa merkezli tarih tezine karşı, üzeri örtülen Türk uygarlığını ortaya çıkartma çalışmalarını başlattı. Türklere akli, bilimi temel alarak yeniden gelişecek ve dünya arenasında “söz” sahibi

yapacak olan modern uygarlık anlayışının anahtarını verdi. Onlara Batı emperyalizminden ve sömürsünden kurtulacak "gücün" kendi medeniyetlerinin içinde olduğunu gösterdi.

Ne var ki Atatürk'ten sonra terk edilen Türk tarih tezi ile birlikte Türk uygarlığının üzeri de Avrupa merkezli tarih tarafından örtüldü. Cumhuriyetin kuruluş ilkelerinden büyük sapmalar oldu. Bir Almanya, bir Japonya gibi köklerimizimizi muhafaza ederek kalkınamadık. Gelişmekte olan devletler sınıfında kaldık.

Türk Tarih Tezi'nin yerine Batının "Yunan mucizesi" ve "Arap-İslam Medeniyeti" tezleri konarak Türk uygarlığının üstü örtülmeye çalışıldı. Bir yanda "laiklik" adına kendi medeniyetinden bihaber ve emperyalist batının güdümünde bir nesil yetiştirilirken, diğer yanda dindarlık adına kaderci/öte dünyacı/mistik ve Arapçı karşı cephe oluşturuldu. Köklerinden kopuk bu iki taraf da Türk düşmanlığı ortak paydasında Türk Tarih Tezi'ni resmi literatürden çıkarma çabasına girdiler. Ayrıca birbirlerine karşı kışkırtılarak düşmanlaştırıldılar. Toplumunu ayrıştırarak Millî birlik ve beraberliğin bozulmasına hizmet ettiler. Neticede Türkiye Cumhuriyeti'nin zayıflamasına, bölünmesine, parçalanmasına ve emperyalistlerin istilasına hizmet edecek ortam oluşturuldu. Osmanlının akıbetine doğru sürüklenme başladı.

Eğer, bilim ve teknoloji alanında radikal bir devrim yapmaz isek; Hıristiyan Batı karşısında ezilmekten, tükenmekten kurtulamayacağız. Kurtuluşun tek çaresi "bilim devrimi" yapmaktır. Bunun için gerekli olan "bilim zihniyeti",

Briffault'un da gösterdiği gibi kendi medeniyetimizin içinde vardır. 13. yüzyıldan itibaren kaybetmeye başladığımız kendi "bilim zihniyetini" yeniden kazanmamız kurtuluşun da yolunu açacaktır.

Geçmişte Türklerin din/bilim birlikteliğini İslam kimliği altında devam ettiren Ebu Hanife, Mutezile, Maturidi, Farabi, İbn Sina, İbni Rüş, Harezmi, Biruni, Cabir Bin Hayyan, Uluğ Bey, Ali Kuşçu gibi akıl ve bilim adamları olmuştur. Bunlar akılcı din anlayışını ve bilimi birbirinin alternatifi yapmayan, manevi ve maddi bilimlerin öncüleridir. Fikirlerinin kabul gördüğü, yöneticiler tarafından desteklendiği dönemlerde Türk-İslam Medeniyeti altın çağını yaşamıştır.

Ulu Önder de maddi ve manevi yönlerden kalkınıp, başarılı olmanın yolunu şu ifadelerle gündeme getirmiştir: *"Dünyada her şey için, maddiyat için, maneviyat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, doğru yoldan sapmaktır."* Atatürk'ün bu özdeyişi *"Türk Uygarlığını meydana getiren dini ve bilimi birbirine karşı konumlandırma- dan, bu iki alanı uyumlaştırmayı"* çağrıştırmakta olup, geçmişte bu sağlanmıştır.

Batı'yı Orta Çağ karanlığından çıkartarak, bugünkü bilim ve teknoloji seviyesine ulaşmasını sağlayan kaynakları ortaya koyan bilim tarihçimiz Fuat Sezgin, İslam dünyasına bilimin yolunu yeniden ancak Türklerin açabileceğini söylüyor ve *"Türkler uyanın uygarlığınıza sahip çıkın."* diyerek bizden "bilimsel uyanış" bekliyor. Sezgin, bu uyanışın en şuurulu reaksiyonunu Atatürk'ün gösterdiğini, fakat bu yol-

dan sapıldığını, aynı yola devam ederek bu yaratıcılık konumunu tekrar yakalamamız gerektiğini ifade ediyor.

Güneyde "İslam medeniyeti" kavramı ile gölgelenmiş olan Türk Uygarlığı, Kuzeyde binlerce yıllık kökleri ile ortaya çıkartılmayı bekliyor. Bunu için Avrasya Tarihini (Doğu/Batı etkileşimini) iyi bilmek gerekiyor. Tarih boyunca varlığını Türk yurdu olarak sürdürmüş olan bu coğrafya kadim Türk medeniyetinin belgelerini de içinde saklamakta.

Köklerinden kopmuş, din ile bilimi birbirlerine karşı gösteren, toplumu materyalist ve dinci gruplara ayırarak birbirlerine karşı düşmanlaştıran, kendine güven duygusunu kaybettiren, emperyalistlerin güdümünde bir sistem yerine; köklerimizden ilham alarak, Atatürk'ün başlattığı yola tekrar girmekten başka çare yoktur.

KAYNAKLAR

- Afif Erzen** (1992), Doğu Anadolu ve Urartular. Türk Tarih Kurumu. Ankara.
- Ahmet Arslan** (2018), Sunuş-Farabî Hakkında; Farabî, İdeal Devlet, s. VIII.
- Bedri Gencer** (2017), İslam'da Modernleşme, Doğu Batı Yayınları.
- Cemil Meriç** (2013), Kültürden İrfana, İstanbul, s. 208
- Cengiz Özakıncı** (2010), Avrupalı'ların Ataları Türk'tür. "Bütün Dünya", Şubat. cengizozakinci@butundunya.com.tr.
<https://ataturk.org.au/gazete-makaleleri/cengiz-ozakinci/avrupalilarin-atalari-turktur/>
- Cengiz Özakıncı (2019)**, Dünden Bugüne Türklerde Dil ve Din. Otopsi Yayınevi
- Durmuş Hocoğlu** (2014) Laisizm'den Milli Sekülerizm'e - Laiklik Sorununun Felsefi Çözümlemesi, Kocav Yayınları, Ankara.
- Erich Feigle** (1987), Bir Terör Efsanesi. Çeviren: Füsün Ant.
- Ernest Nys** (1894), Les Origines du Droit International, Alfred Castaigne, Bruxelles, 1894
- Frederick Starr** (2019), Kayıp Aydınlanma: Arap Fetihlerinden Timur'a Orta Asya'nın Altın Çağı, Çev. Yusuf Selman İnanç, İstanbul, Kronik Kitap.
- Fuat Sezgin** (2015), İslamda Bilim ve Teknik, Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara; Çeviren: Abdurrahman Aliy Yayına Hazırlayanlar: Hayri Kaplan, Abdurrahman Aliy
- Fuat Sezgin** (2019), TANINMAYAN BÜYÜK ÇAĞ - İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi'nden, TİMAŞ YAYINLARI

Gürbüz Mızrak (2022), ALDATILAN KİMLİK / İSYANCI ERMENİLER:

<http://www.gurbuzmizrak.com/Yayinlarim/AldadilanKimlikEkitap.pdf>

Gürbüz Mızrak (2020), MÂTURÎDÎLİK / İslam'ı, Vahiy ve Aklın Işığında Anlama, Anlatma Gayreti:

<http://www.gurbuzmizrak.com/Yayinlarim/MaturidilikEkitap.pdf>

Halûk Tarcan (2008), Etrüskler Ve Anadolu'nun Tarihsel Sahipleri. RR01601624091 Mecidiyeköy. 6 26.11.08

Bülent Pakman. Avrupalı – Kızılderili – Hintlilerin Kökeni Ön Türkler: <https://bpakman.blogspot.com/p/avrupal-kzlderili-hintlilerin-kokeni-on.html>

Hüseyin Atay (2019), Ben, Destek Yayınları, İstanbul

İbrahim Kafesoğlu (1999), Türk Millî Kültürü, Ötüken Yayın. s. 351).

İsmail Tokalak (2010), Bizans Osmanlı Sentezi / Bizans Kültür ve Kurumlarının Osmanlı Üzerindeki Etkisi, Gülerboy Yayınları

James Fergusson (1872), Rude Stone Monuments in All Countries, London, England.

Joseph de Guignes; Hunların, Türklerin, Moğolların ve Daha Sair Batı Tatarlarının Tarih-i Umumisi; mütercim Hüseyin Cahit; editörü İskender Türe; yayına hazırlayan Erol Kılınc. Ötüken Neşriyat Yayınları: Yayın Nu:1283. Kültür Serisi: 743.

Josef Strzygowski (1974), Türkler ve Orta Asya Sanatı Meselesi / Türk Sanatı ve Avrupa'ya Etkisi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sanat Dizisi: 21, Ankara.

Kadir Tosun (2012), Ötüken Yolcuları.

Kasım Kufralı "Gazzâlî", İA, C 4, s. 748-760.

Kazım Mirşan (1998), Etrüskler, Tarihleri, Yazıları ve Dilleri", MMB yayınları, Bodrum.

Mario Alinei, Alessandria, Edizione dell'Orso (2013) Gli etruschi erano turchi: dalla scoperta delle affinità genetiche alle conferme linguistiche e culturali", , 102 sayfa. ISBN: 978-88-6274-431-7 / ISSN: 2611-3813

Martin Bernal (1998), Kara Atena / Eski Yunanistan Uydurmacası Nasıl İmal Edildi? Çeviren: Özcan Buze, Kaynak Yayınları.

Mehmet Bayraktar (2013), Med'ler ve Türkler, Akçağ Yayınları.

Mehmet Bayraktar (2018), Bilinmeyen Bir Türk Ulusu Kayaniler, Atatürk Kültür Merkezi.

Muammer İskenderoğlu (2019). S. FREDERİCK STARR, KAYIP AYDINLANMA: ARAP FETİHLERİNDEN TİMUR'A ORTA ASYA'NIN ALTIN ÇAĞI, ÇEV. YUSUF SELMAN İNANÇ, İSTANBUL - KRONİK KİTAP:
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/749053>

Muhammed Abid el-Cabiri (1999), Arap-İslam Kültürünün Alt Yapısı; Çevirenler: Burhan Köroğlu, Hasan Hacak, Ekrem Demirli; Kitapevi, İstanbul.

Muhammed Abid el-Cabiri (2013), Arap-İslam Siyasal Aklı, Kitapevi, İstanbul.

Murad Adji (2019), Türklerin Saklı Tarihi. Kaynak Yayınları.

Murad Êskanderovich Adji (2002), Kıpçaklar / Türklerin ve Büyük Bozkırın Kadim Tarihi, Atarürk Kültür Merkezi, Ankara.

Murad Ėskanderovich Adji (2020), Türklerin Saklı Tarihi.
(Çeviren: Varol TÜMER). Kaynak Yayınları:
<http://www.adji.ru/en/>

Murad Ėskanderovich Adji (2021), Aziz Yorgi ve Hunlar,
TÜRKSOY yayınları, Ankara.

Mustafa Solmaz (2005), Biçimbilim ve sözdizim açısından Et-rürk dili, Pamukkale Üniversitesi.

Necdet Sumer (2016), Sömürgeci Batı Uygarlığı ve Atatürk
Cumhuriyeti, Detay Yayıncılık

Orhan Dünder (2021),Çalınan Türk Uygarlığı ve Uyuyan Türk-ler. Düşünce ve Tarih Dergisi. Sayı: 78.

Orhan Dünder (2022), Avrupa'yı Uygarlaştıran Türk Kağanı II. Friedrich Batı'yı Kendine Karşı Silahlandıran Doğu. Düşünce ve Tarih Dergisi. Sayı: 87.

Orhan Dünder (2022), Osmanlının Celladı ve Kuzey Müslü-manlığı. Düşünce ve Tarih Dergisi. Sayı: 90.

Robert Briffault (1919), The Making of Hummanitye, s. 190,
202, London

Sabri Ülgener (2006), Zihniyet ve Din İslam, Tasavvuf ve Çö-zülme Devri İktisat Ahlakı, Derin Yayınları.

Serkan Acar (2023), "S. FREDERICK STARR, *Kayıp Aydınlan-ma / Arap Fetihlerinden Timur'a Orta Asya'nın Altın Çağı*" ki-tabının değerlendirilmesi: <https://belleten.gov.tr/tam-metin/3647/tur>

Servet Somuncuoğlu (2010), Taştaki Türkler / Sibiry'a'dan Anadolu'ya, İlke Basın Yayım.

Servet Somuncuoğlu (2011), Türk Kaya Resimleri / Saymalı Taş Gökyüzü Atları, İlke Basın Yayım.

Servet Somuncuoğlu (2012), DAMGALARIN GÖÇÜ - KURGAN, İlke Basın Yayım.

Szak-Hynok (1943).

Şemsettin Günaltay (1939), Tarih I, Maarif Matbaası, Ankara.

Şemsettin Günaltay (1941), Türk İslam Tarihine Eleştirel Bir Yaklaşım / Maziden Atiye; Hazırlayanlar: Ahmet Gökbel, Dursun Ali Aykıt; Akçağ Yayınları, Ankara

Prof. Dr. Taha Niyazi Karaca (2018), Büyük Oyun / İngiltere Başkanı Gladstone'un Osmanlı'yı Yıkma Planı, TİMAŞ YAYINLARI.

TARİH – I (1931), Tarihtenevelki Zamanlar Ve Eski Zamanlar, Maarif Vekaleti, İstanbul, Devlet Matbaası

Thierry Zarcone (2009), Yeşim Taşı Yolu, Çeviren: Canan Çankaya.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=D4c4UanvZdw>

Will Durant (1985), Kulturgeschihchte der Menschheit, Köln, 1985, s. 109-116

Zeki Velidî Togan (1981), Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi, İstanbul, s. 1-2.

Zeki Velidî Togan (1981), Tarihte Usûl, İstanbul, s. 147-154.

DİZİN

6. Haçlı Seferi, 57
 Abbasi, 32, 42, 43
 Abbasiler, 41
 ABCFM, 71, 72
ABD, 71, 73
 Abdüsselam, 32
Ahmet Arslan, 62, 79
 Akdeniz medeniyeti, 16
 akıl, 31, 32
 akıl yürütme, 32
 akılcı devlet sistemi, 30
 aklî, 43
 Ali İmran 144, 32
 Ali Kuşçu, 77
 Alman araştırmacılar, 49
 Altay halkı, 2
 American Board of
 Commissioners for Foreign
 Missions, 71
 Amerika kıtası, 10, 21
 Amerikan misyonerleri, 71
 Anadolu, 5, 7, 8, 16, 17, 18, 44,
 48, 51, 64, 69, 70, 72, 82
 Anadolu medeniyetleri, 16, 18
 Anav kültürü, 23
 Anayurt, 5
 Arap, 23, 32, 34, 35, 37, 40, 41, 42,
 44, 48, 49, 52, 54, 55, 56, 61, 64,
 68, 76, 79, 81, 82
 Arap İslam Medeniyeti, 49, 52
 Arap-İslam Kültürünün Alt
 Yapısı, 34, 81
 Arap-İslam Siyasal Aklı, 34,
 81
 Aryanizm, 53
 Aryanlar, 53
 Asur, 27
 Aşağı Mezopotamya, 15
 Aşağı Türkistan, 43
 Atatürk, 5, 8, 9, 10, 11, 18, 30, 68,
 75, 76, 77, 78, 81, 82
 Atatürk Dönemi Tarih Tezi,
 30
 Atlas Okyanusu, 17
 Attila, 54, 59, 64, 70
 Avrupa, 4, 7, 10, 11, 14, 17, 18,
 20, 24, 25, 27, 29, 48, 52, 53, 54,
 55, 56, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 70,
 73, 75, 76, 80
 Avrupa Uygurluğu, 55
Aytoldı, 47
 Babil, 27, 33
 Babür, 64
 Babürlüler, 64
 Bağdat, 43, 44
 Batı kamuoyu, 73
Bedri Gencer, 68, 79
 Bekir Karlığa, 57
 Ben, 34, 80
 Bering Boğazı, 21
 Berlin Antlaşması, 70
 Bilgi Atun Ukuk, 26
Bilinmeyen Bir Türk Ulusu
Kayaniler, 27, 81
 Birinci Dünya Savaşı, 7
 Biruni, 35, 77
 Birûnî, 43, 44
 Bizans, 33, 48, 53, 64, 65, 66, 80
 Boston, 71
 brakisefal, 11, 16
 Budizm, 14
 Buhara, 37, 43
 Buharî, 44
 buzullar çağı, 14

- Büyük Britanya adaları, 17
 Büyük Oyun, 68, 83
 Cabir Bin Hayyan, 77
 Cengiz Özakıncı, 61
 Cunni mağarası, 25
 Çanakkale, 70
 Çin, 5, 11, 14, 15, 18, 23, 41, 61
 Demir Çağı, 23
 Deşt-i Kıpçak, 55
 Dinyeper, 4
Dîvânü Lugâti't-Türk, 45
 Doğu Anadolu, 69
 dolikosefal, 11
 Don, 4
 Dravit, 15
Durmuş Hocaoğlu, 66, 79
 Ebu Hanife, 77
 Ebu Mansur es-Seâlîbî, 43
 Ebu Müslim, 41
 Edwin Bliss, 72
 Emevi, 32, 34, 40, 41
 Emeviler, 32, 33, 35, 40, 62, 74
 Emperyalist/Hıristiyan
 ittifakı, 67
 Endülüs, 64
 Ermeni, 70, 71, 72, 73
 Ermeni Diasporası, 73
 Ermeniler, 71, 72, 73
 Ermenistan, 69
Ernest Nys, 23, 79
 Eti medeniyeti, 16
 Evangelist Ermeni kilisesi, 72
 Evangelizm, 71
 Farabi, 57, 77
 Fars, 32, 42, 48, 61, 64
 felsefî, 43, 44
 Fergana, 40
 Fransa, 70, 71, 73
Frederick Starr, 27, 37, 44,
 46, 48, 49, 62, 79
 Friedrich Nietzsche, 56
 Frig, 5
Fuat Sezgin, 66, 77, 79
 ganimet elde etme, 32
 Gazalî, 62, 64
 Girit, 16
 Gladstone, 68, 69, 70, 75, 83
 Gobi çölü, 12
 Gök Tanrı inancı, 4, 53, 63
 Grek inancı, 53
Gürbüz Mızrak, 44, 70, 80
 Hadid suresi, 3
Haldun, 36
 Hanefi-Maturidi, 65
 hanifler, 4, 29
 Harappa, 15
 Harezmi, 42
 Harezmi, 35, 77
 Harezmliler, 38
 Harun Reşit, 41
 Hazar, 16, 17
 Herdot, 26
 Hıristiyan, 71
 Hıristiyan misyonerler, 71
 Hindicin, 11
 Hindistan, 4, 15, 18
 Hint, 5, 11, 67
 Hint/Ari-Avrupa Tarih Tezi,
 67
 Hohenstaufen hanedanı, 55,
 59
 Horasan, 41
 Hristiyan, 33, 65
 Hu-ang-ho Vadisi, 23
Hulki Cevizoğlu, 25, 26
 Hun İmparatorluğu, 5

- Hüseyin Atay**, 34, 80
 Hz. Muhammed, 32, 33
 Hz. Ömer, 40
 I. Türk Tarih Kongresi, 11
 II. Friedrich, 55, 56, 57, 58, 59, 60
 II. Türk Tarih Kongresi, 11
 Independence gazetesi, 72
 IV. zaman, 11
 İbn Rüşd, 57
 İbni Rüşd, 77
 İbn-i Sina, 43, 44, 57, 62
 İbrahim Kafesoğlu, 23, 80
 ilim, 43
 İmam Maturîdî, 44
 İncil, 61
 İngiliz çıkarları, 69
 İngiltere, 68, 69, 70, 71, 73, 83
 İpek Yolu, 27
 İran, 4, 27, 48, 62
 İrlanda, 17
 İsa, 72
 İslam orduları, 40, 41
İsmail Tokalak, 66, 80
 İstanbul, 70, 79, 80, 81, 83
 İtalya, 16, 51, 71, 73
 Jainizm, 14
James Fergusson, 9, 20, 52, 80
Josef Strzygowski, 48, 80
 kabileci/ırkçı, 33
 kadim Türk Denizi, 12
 Kadir Tosun, 13
 Kafkas dağları, 12
 Kafkasya, 44
 Kanuni Sultan Süleyman, 60
 Kara Atena, 24, 81
 Karadeniz, 7, 17
 Karahanlılar, 44
 Karız, 38
Kasım Kufralı, 62, 81
 Kaşgar, 40
Kaşgarlı, 45
Kaşgarlı Mahmut, 45
 Kavimler Göçü, 54, 55
 Kayıp Aydınlanma, 27, 37, 44, 79, 82
 Kazım Mirşan, 25
 Kıbrıs, 69
 Klasik Yunan medeniyeti, 48
 Kristof Kolomb, 21
 kurak dönem, 14
 Kutatgu Bilig, 47
 Kuteybe, 40
 Kuzey Afrika, 10, 14, 21
Küntogdı, 47
 M. A. El Cabir, 64
 Maden Devri, 16
 Maniheizm, 14
Martin Bernal, 24, 81
 Maturidi, 77
 Maveraunnehir, 65
 Medine, 33
Mehmet Bayraktar, 27, 81
 Merv, 41, 43
 Mevali, 35
 Mezolitik devir, 11
 Mezopotamya, 5
 Mısır, 5, 16, 48
 Mısır medeniyeti, 16
 Misyonerler, 72
misyonerlik faaliyetleri, 71
 Mohencodaro, 15
 Muaviye, 33
Muhammed Abid el-Cabir, 34, 81

- Murad Adji, 3, 29, 53, 59, 81
 Mutezile, 77
 Mübarekşah Gurî, 42
 Müslüman, 70, 71
 Müslüman Türk Uygarlığı, 55
Necdet Sumer, 68, 82
 neolitik devre, 11
Odgurmuş, 47
 Orta Asya, 4, 5, 11, 13, 14, 16, 23, 34, 40, 42, 44, 48, 49, 62, 68, 79, 80, 82
 Orta Asya'dan Göç, 4
 Orta Çağ, 29, 53, 55, 65, 77
 Osmanlı, 7, 10, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 80, 83
 Osmanlı Devleti, 7, 10, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 72, 73
 Osmanlılar, 64
Ögdülmüş, 47
 Ön Asya, 14, 23
 Öñre Binbaşı, 26
 Öntürk yazısı, 25
 paleolitik devri, 11
 Papa IX. Gregorius, 59
 Protestanlar, 60
 Reform, 29, 53, 60
 Ren Havzası, 4
 Rıza Nur, 8
 Robert Briffault, 60, 65, 82
 Roma, 16, 27, 33, 48, 55, 58, 59, 67
 Roma medeniyeti, 16
 Rönesans, 29, 53, 57
Rude Stone Monuments In All Conuntris, 20
 Rum, 71
 Rusya, 49, 69, 70, 71, 73
Sabri Ülgener, 66, 82
 Safevîler, 64
 Sâ mânîler, 44
 Samanoğulları, 43
 Samanoğulları Devleti, 43
 Samarra, 42
 Sarı ırk, 7
 Sart, 17
 Sâsânî Devleti, 40
 Saymalı Taş, 4, 82
 sekülerlik/laiklik, 60
 Selçuklular, 62
 Semerkant, 37, 43
 Servet Somuncuoğlu, 4, 20, 82
 Sevr Anlaşması, 69
 Sevr Antlaşması, 7
 Sineusut yazıtı, 26
 Soğdlar, 38
 Sömürgeci Batı Uygarlığı, 68, 82
 Sümer, 15, 18
 Sümer-Elam medeniyeti, 15
Şemsettin Günaltay, 52, 68
Taha Niyazi Karaca, 68, 83
 Talas Vadisi, 41
 Tanrı dağları, 12
 Tanrı/Kral anlayışını, 33
 Taryat yazıtları, 26
Tasavvuf, 63, 82
 tek tanrıcılık, 23
 Tevrat, 61
Thierry Zarccone, 27, 83
 Turan/Türk coğrafyası, 27
Turanî Avrupa Tarih Tezi, 52, 67
Turanî Avrupa Tarih Tezi, 9
 Turkey and Armenian Atrocities, 72

- Turuva, 16
 Tüm Ülkelerdeki Doğal Taş Anıtlar, 9, 20, 52
 Türk Asar-ı Atıkası Dairesi, 8
 Türk kökenli, 49
 Türk kültürü, 5
 Türk Millî Kültürü, 80
 Türk Ocakları Kurultayı, 10
 Türk Ocakları Türk Tarihi Tetkik Heyeti, 10
 Türk Tanrı inancı, 29, 52
 Türk Tarih Tezi, 11, 75, 76
 Türk tarihi, 5, 7, 10, 11, 67
 Türk Tarihinin Ana Hatları, 10
 Türk toplumu, 72
 Türk uygarlığı, 4, 9, 20, 34, 52, 61, 68, 75, 76
 Türkçe, 25, 43, 45, 49, 55
 Türkistan, 37, 40, 41, 42, 43, 62, 63, 83
 Türklerin Ana Yurdu, 11
 Türkmenistan, 23
 Uluğ Bey, 77
 Uluslararası Hukukun Kökenleri, 23, 79
 Uygurlar, 38
 Ürgenç, 43
 vahiy, 32
 Vahiy, 32
Will Durant, 23, 83
 Wilson, 71
 Yahudi, 33, 61, 67, 71
 Yahudilik, 14
 Yakındoğu, 18
Yaşar Nuri Öztürk, 34
 Yeşim Taşı Yolu, 27, 83
 Yezit, 40
 yontma taş devrini, 11
 Yunan, 5, 16, 27, 51, 67, 68, 76
 Yunan medeniyeti, 16
Yusuf Has Hacib, 46
 Zeki Velidî Toğan, 42
 Zerdüştlük, 14

YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ

Gürbüz Mızrak, Kırıkkale ili Keskin ilçesi İnziloğlu Köyünde bir çiftçi çocuğu olarak 1949 yılında doğdu. Buğday yetiştiriciliği ile ilgili ilk tecrübeleri ailesinden kazandı. İlkokulu köyünde, ortaokulu Ankara Cebeci Ortaokulu'nda, liseyi de Gazi Lisesi'nde okudu. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünü 1967-72 yılları arasında ziraat yüksek mühendisi olarak tamamladı.

Fakülteden mezuniyet sonrası 1972-91 yıllarında Tarım Bakanlığına bağlı tohumluk sertifikasyon, çeşit tescili ve araştırma kuruluşlarında eleman, uzman, buğday ıslahçısı, ülkesel proje koordinatörü ve yönetici olarak hizmet etti. Bu dönemde askerlik görevini yaptı; ülke içinde, değişik ülkeler ve kuruluşlarda tohumluk sertifikasyonu, çeşit tescili, buğday ıslahı, iklim analizleri ve deneme tekniği konularında eğitim programlarına katıldı. İklim sınıflaması ile ilgili çalışmalarına 'Bölge Çeşit ve Deneme Müdürlüğü'nde görev yaptığı dönemde başladı. ABD'de 1983-85 döneminde bitki hastalıkları konusunda mastır yaptı. 1985-90 yıllarında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genetik ve İstatistik Kürsüsü'nde "Buğday Çeşit Verim Denemelerinin Kurulacağı Optimum Lokasyonların İstatistik Metotlarla Belirlenmesi" konulu doktora çalışmasını tamamladı

1991-98 döneminde Tarımsal Araştırma Genel Müdürlüğünde genel müdür yardımcısı ve genel müdür olarak hizmet verdi. "Tarımsal Araştırma Projesi"nin planlanması ve uygulanmasında, "Tarımsal Araştırma Yönetimi Sistemi"nin kurulmasında görev aldı. 1999 yılı başında emekli oldu.

Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği ve Vakfında uzun yıllar yönetim kurulu üyeliği yaptı. Bu devrede mülga Sanayi Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen "Ürün Pazarlarını Geliştirme Projesi" ikinci diliminde Türkiye proje koordinatörlüğünü yürüttü. Daha sonra Ordu Ticaret Borsasına "Fındık İhtisas Borsası"nın kurulması, Konya Ticaret Borsasına "Ürün İhtisas Borsaları ve Lisanslı Depoculuk" konularında raporlar hazırladı. Özel bir tohumculuk kuruluşunun tarla bitkileri alanında araştırma yetkisi alması ve faaliyetlerini yürüttü.

Yazarın değişik konularda yurtiçi ve dışında yayınlanmış makaleleri, mesleki ve ilgi duyduğu diğer (Mâtûrîdîlik) konularda kitapları ile iklim sınıflaması, deneme tekniği paketi, bitki çeşitlerinin tescili ve buğday maliyeti konularında geliştirdiği bilgisayar yazılımları vardır.

Buğdayla ilgili çalışmaları 1972 yılından beri devam etmektedir. Gün 91 ekmeklik buğday çeşidi ile Kızıltan 91, Çeşit 1252 ve Mirzabey makarnalık çeşitlerinin ıslahçılarındandır.

Gürbüz Mızrak evli, iki çocuk ve iki torun sahibidir.